

APOSTOLUL

REVISTA CADRELOR DIDACTICE

Editată de Sindicatul din Învățământ și Cercetare Neamț

SERIE NOUĂ, ANUL XXVII, NR. 283

mai

<http://apostolul.slineamt.ro>

2025

Redeschiderea Casei Memoriale Calistrat Hogaș

În 17 aprilie 2025, cu două zile înainte de a aniversa

178 de ani de la nașterea ilustrului său proprietar, a fost redeschisă Casa Memorială Calistrat Hogaș, închisă publicului din 2022, când a început reabilitarea ei cu fonduri europene. Finalizarea lucrărilor a fost prevăzută inițial pentru 2023, apoi 2024, dar, în pofida întârzierii de doi ani, așteptarea a meritat, deoarece renovarea a adus casa la standardele muzeale ale anului 2025.

Printr-o fericită coincidență, în săptămâna în care s-a redeschis Casa Hogaș, la Piatra-Neamț se desfășura Olimpiada Națională de Istorie.

Ceremonia de redeschidere a început prin oficierea unei slujbe de către preotul paroh, Dan Ovidiu Cojan, împreună cu părintele protopop de Piatra-Neamț, Valentin Timofte, alegere inspirată din partea gazdelor, având în vedere că atât Calistrat Hogaș,

Prof. dr. Dorina-Luminița DREXLER
(continuare în pag. 3)

Vremuri tulburi, vești amare

• **Interviu cu dl Ionel Hociung – președinte al Sindicatului din Învățământ Neamț**

Domnule Ionel Hociung, deja discuțiile noastre au căpătat o anumită regularitate, așa că veți ghici desigur care este prima mea întrebare.

– Dacă mă întrebați ce s-a mai întâmplat în legătură cu activitatea sindicală de la ultimul interviu pe care vi l-am acordat, pot să vă spun că am continuat demersurile amiabile prin care solicităm reluarea plății indemnizației de doctorat pentru colegii care sunt beneficiarii hotărârilor judecătorești care consfințesc plata acestui drept, dar și echivalarea titlului științific de doctor cu gradul didactic I. Reamintesc faptul că în județul Neamț avem 32 de colegi cărora, în urma unei adrese emise de

Ministerul Educației și Cercetării, li s-a sistat, în mod ilegal, plata indemnizației de doctorat.

– Spuneți că ați continuat demersurile amiabile în legătură cu plata indemnizației de doctorat. Ce să înțelegem din această sintagmă?

– Când spun că am continuat demersurile, fac referire la faptul că ne-am adresat în scris ministerului și domnului ministru personal, avertizând asupra consecințelor pe care le poate avea presiunea pusă pe angajatori pentru nerespectarea hotărârilor judecătorești. Aici, răspunsul din partea ministerului a fost unul absolut sfidător, iar la adresa trimisă personal domnului ministru, nu s-a sinchisit nimeni să ne ofere un răspuns.

A consemnat Gianina BURUIANĂ
(continuare în pag. 2)

România și Uniunea Europeană (I)

Chiar dacă astăzi, la 18 ani de la intrarea României în Uniunea Europeană, țara noastră se situează pe locul șase în ceea ce privește numărul de membri în Parlamentul European, abordarea acestui subiect al apartenenței ei la marea familie europeană, încă poate genera unele divergențe de opinie, analizând aspecte precum succese și insuccese înregistrate, oportunități, avantaje, dezavantaje, vulnerabilități etc.

Relațiile dintre România și Uniunea Europeană au la bază Acordul European de

Asociere. Țara noastră a început negocierile cu Comunitatea Europeană în primăvara anului 1992, iar în urma ratifi-

cării de către Parlamentul European, în octombrie 1993,

Prof. dr. Mihai FLOROAIĂ
(continuare în pag. 11)

Calea copiilor dislexici către succes

Angela IOAN

Pe 8 mai 2025, în Sala Mileniu a Hotelului Central Plaza din Piatra-Neamț, s-a desfășurat Conferința LEXIS – „Să înțelegem dislexia!”, un eveniment de marcă în peisajul educațional românesc, dedicat conștientizării și înțelegerii tulburărilor specifice de învățare, un proiect în premieră în județul Neamț.

Organizată și coordonată de dna prof. **Ramona-Mihaela Roșu**, alături de dna prof. **Iulia Pănaite** de la Asociația MIRIAS

Educational, conferința a adus în prim-plan o temă esențială: sprijinul real și echitabil pentru copiii cu dislexie.

Evenimentul este o inițiativă a Asociației MIRIAS Educational și reprezintă totodată o activitate de follow-up a proiectului european ERASMUS+ KA220-SCH – LEXIS, în cadrul căruia Asociația București pentru Copii Dislexici a fost partener activ. Scopul este creșterea gradului de conștientizare în rândul tuturor actorilor

Mircea ZAHARIA
(continuare în pag. 4)

Vremuri tulburi, vești amare

(urmare din pag. 1)

Vreau să vă spun că am informat și Instituția Prefectului – Județul Neamț asupra situației în care ne aflăm, iar la acea vreme, avertizam asupra începerii procedurii de executare silită a unităților de învățământ. Am găsit toată înțelegerea din partea domnului prefect, dar, din păcate, nici demersurile făcute de dumnealui nu au avut nici un rezultat.

Uitându-ne la situația tulbură de pe scena politică actuală, ne-am spus că nu are nici un sens ca până lucrurile acestea nu se clarifică, să „deranjăm” primul ministru sau președintele țării cu situații atât de „neînsemnate”, precum neexecutarea unor hotărâri judecătorești de către autorități ale statului.

În această situație, în urma unei analize făcută împreună cu avocatul nostru, am hotărât cu ce executor judecătoresc să lucrăm, iar în data de 30 aprilie 2025 au fost depuse un număr de 32 de cereri de executare silită, astfel fiind demarată această procedură.

Pe măsură ce evenimentele înaintează, vă vom ține la curent cu derularea „ostilităților”.

– *Să trecem acum la alt subiect de mare actualitate și interes, și anume cel legat de acordarea građațiilor de merit.*

– În perioada anterioară am participat la ședința Comisiei Paritare de la nivelul I.S.J. Neamț, în care s-au detaliat punctajele aferente criteriilor, s-a stabilit numărul građațiilor de merit și punctajul minim pe categorii de personal și pe discipline, aferente concursului de acordare a građațiilor de merit pentru persona-

lul didactic din învățământul preuniversitar din județul Neamț, în sesiunea 2025.

De asemenea, vom participa cu statut de observator și la evaluarea dosarelor depuse, în cadrul consiliului consultativ al disciplinelor, iar în perioada care va fi stabilită pentru soluționarea contestațiilor, vom superviza acest proces.

– *Ne-ar interesa foarte mult părerea sindicatului în legătură cu declarațiile ministrului Daniel David despre evaluarea cadrelor didactice.*

– Desigur, acesta trebuie să fie un alt punct al discuției noastre.

Cred că este limpede că noi, sindicatele, nu ne opunem evaluării cadrelor didactice, evaluare care se întâmplă și acum. Dacă avem o problemă, aceasta ar fi legată de subiectivismul evaluării pe care o propune domnul ministru. Adică, nu putem fi de acord ca terțe persoane care, poate sunt fără pregătire de specialitate să poată evalua procesul instructiv-educativ desfășurat de un cadru didactic.

Din cauza unor astfel de decizii

s-a ajuns la comportamente aberante din partea unor părinți, care își permit să dea sfaturi și care încearcă să impună o anumită modalitate de lucru cadrului didactic la clasă.

De asemenea, consider că trebuie făcută o evaluare a tuturor angajaților din sistemul bugetar, nu doar a celor din învățământ și cred că ar trebui început cu funcționarii publici de la cel mai înalt nivel și cu politicienii.

– *Ne mai puteți semnala și alte idei ale Ministerului Educației „în interesul” cadrelor didactice?*

În aceeași ordine de idei, tot ministrul Daniel David, vorbește despre o nouă modalitate de ocupare a posturilor/catedrelor, pe durată nedeterminată și că este inadmisibil ca profesori tineri, cu note foarte bune la concursuri, să nu se poată fixa pe posturile din învățământ.

Aici trebuie reamintit că fiecare profesor titular, la rândul lui, a trecut prin furcile caudine ale concursului de titularizare și că, la vremea respectivă, fiecare dintre noi ne-am confruntat cu această situație. Din acest punct de vedere înțeleg frustrarea colegilor mai tineri, dar deschiderea unor posibilități alternative în această problematică ar putea conduce la unele situații subiective, discriminatorii și greu de controlat. Aici mai observ și faptul că tagma

cadrelor didactice este singura care riscă să nu mai beneficieze de stabilitatea locului de muncă, chiar dacă membrii ei au semnat contracte individuale de muncă pe perioadă nedeterminată, așa cum se bucură celelalte categorii de bugetari și așa cum prevede legislația muncii.

– *S-au rezolvat toate aspectele legate de cheltuielile de navetă?*

Avem în continuare, ceva probleme cu decontul cheltuielilor de navetă ale personalului didactic în câteva localități. Mă refer la municipiul Roman și la comunele Borlești și Boghicea, acolo unde bugetul nu a fost suficient, ori a fost prioritarizat fără a avea în vedere necesitatea alocării acestor sume.

Speranța mea este ca autoritatea locală să regleze cât mai repede aceste neajunsuri și să nu fim în situația de a solicita sprijinul altor instituții pentru rezolvarea problemei.

De asemenea, am constatat faptul că MEC nu a aprobat la nivel național nici un leu în buget pentru cheltuielile de navetă ale personalului didactic din toate unitățile de învățământ conexe. Astfel, împreună cu ISJ Neamț, am solicitat ministrului adoptarea de măsuri pentru îndreptarea situației.

– *La finalul acestei discuții destul de amare, aveți cumva vreo veste cât de cât îmbucurătoare?*

În încheiere aș dori să vă spun că pregătim vizita unei delegații de cadre didactice din Republica Moldova, mai precis din Raionul Ungheni, care va desfășura în perioada 16 – 17 mai 2025 un schimb de experiență la Piatra-Neamț, stabilind contacte și parteneriate cu unități și instituții de învățământ din județul nostru.

Lección de istorie □ Luna mai □ Lección de istorie □ Luna mai □ Lección de istorie □ Luna mai □ Lección de istorie

Luna MAI

mai 1917 – d. **Dimitrie Lălu**, la Piatra-Neamț (n. 1835, Grecia), industriaș, comerciant, mare filantrop; proprietar al Societății „Moldova”, al Morii „Doamna” și al Fabricii de Tricotaje „Doamna”, al Fabricii de Cherestea Cozmești, de lângă Mărășești. Prin casa lui au trecut George Enescu, Nicolae Iorga, Constantin Stere, I. C. Parhon, Alexandru Averescu, I. G. Duca, I. C. Brătianu. A construit școli, a acordat burse elevilor săraci. S-a bucurat și de aprecierile Regelui Carol I.

■ 1/1940 – n. **Ionită Ichim**, la Boghești, Bacău, profesor universitar doctor în geografie (1973), cercetător. A absolvit Facultatea de Geografie a Universității (1965). Stabilit la Piatra-Neamț (1988), cercetător științific la Stațiunea de Cercetări „Stejarul”. A fost membru al mai multor

societăți științifice din țară și din străinătate (Marea Britanie, Japonia), al Comitetului de redacție a Analelor Universității „Valahia” din Târgoviște, membru referent al Revistei „Catena” din

Rememorări nemțene

Amsterdam, vicepreședinte al Asociației Geomorfologilor din România, membru fondator al Asociației Internaționale de Control a Eroziunii Solului, de Geomorfologie din Manchester și din Japonia, vicepreședinte al Asociației Geomorfologilor din România. Autor a peste 200 de lucrări publicate, din care 50 în străinătate, organizator al Simpozionului Național Interdisciplinar „Proveniența și efluența aluviunilor”, Premiul Academiei Române „Gheorghe Murgoci”, titlul de Cetățean de Onoare al Municipiului Piatra-Neamț.

■ 4/1923 – n. **Paul Vasiliu**, la Piatra-Neamț, profesor de filosofie, psihologie, pedagogie, inginer, inspector școlar, profesor la Școala Medie Nr. 1 de Băieți (azi, Colegiul Național „Petru Rareș”, 1954-1955), profesor (1969-1970; 1972-1983; 1992-1996) și director (1974-1975) al Liceului Pedagogic, al Grupului Școlar de Chimie (azi, Colegiul Tehnic „Gheorghe Cartianu” (1965-1968), toate din Piatra-Neamț, om de o aleasă cultură, autor a numeroase articole publicate în presa centrală de specialitate și în publicațiile locale, precum și al „Monografiei Școlilor Normale din Piatra-Neamț 1912-2002” (2002).

Redeschiderea Casei Memoriale Calistrat Hogaș

(urmare din pag. 1)

Cât și soția sa, Elena, erau fii de preoți protopopi.

Au participat autorități județene și locale, dar și elevi ai celor două licee, „Petru Rareș” și „Calistrat Hogaș”, de care este legat numele lui Calistrat Hogaș: la „Rareș” a fost primul director și profesor de discipline umaniste, la „Hogaș” a predat fiica sa, Sidonia, cea care a donat casa părintească și numeroase obiecte ce i-au aparținut tatălui său, pentru a deveni muzeu memorial.

Am avut plăcerea să-mi însoțesc elevii la eveniment, aceștia dăruind gazdelor o copie după filmul „Tataia”, realizat de elevii Colegiului. Scenariul filmului se bazează pe cartea Sidoniei Hogaș. Directorul Colegiului Național „Petru Rareș”, prof. Grigoriu Oniciuc, a fost printre vorbitorii care au omagiat personalitatea lui Calistrat Hogaș.

Filmul „Tataia” a fost realizat

cu ocazia aniversării a 155 de ani de la înființarea Colegiului și face parte dintr-un proiect al Catedrei de Istorie din Colegiu de a realiza o mini-trilogie cinematografică dedicată celor trei directori ale căror chipuri se găsesc pe monumentul de la intrarea în Colegiu: Ioan

Negre, Calistrat Hogaș, Mihai Stamatina. Cu ajutorul generos și profesionist al actorului Andrei Merchea, Ioan Negre, poreclit de elevi „Taica Negre” și Calistrat Hogaș au fost portretizați deja, cinematografic, iar Mihai Stamatina urmează.

Din partea celor șapte elevi care au avut cea mai mare contribuție la realizarea filmului, a fost invitată să se adreseze publicului Iustina Iordăchescu, interpreta din film a Elenei/ Elencu Hogaș, care a primit ca dar din partea părinților, casa devenită celebră.

Am admirat acrobazia cu care muzeograful a recondiționat și pus în valoare obiectele rămase de la familia Hogaș: celebra pălărie și pelerina, pistolul, caricaturile realizate de elevii care nu se pregăteau pentru ore și primeau o astfel de temă, biblioteca, numeroase fotografii.

Au reușit astfel prin priceperea și munca lor să salveze de la uitare și distrugere un monument cu valoare istorică și sentimentală pentru orașul nostru, iar ziua superbă de primăvară a creat cadrul perfect pentru acest eveniment.

Însoțesc aceste rânduri cu câteva fotografii, o parte personale, o parte preluate de la Complexul Muzeal Național Neamț.

Lecția de istorie □ Luna mai □ Lecția de istorie □ Luna mai □ Lecția de istorie □ Luna mai □ Lecția de istorie

6/1930 – n. **Dorel Dorian**, la Piatra-Neamț (d. 5. 11. 2014, București), ziarist, scenarist, dramaturg. Absolvent al Liceului „Petru Rareș” din Piatra-Neamț și al Facultății de Electrotehnică (1953). Redactor la „Viața studentescă” și la „Știință și tehnică”, redactor-șef la „Realitatea evreiască”. A debutat cu „N-au înflorit încă merii”, povestiri (1955), volum urmat de „Dacă vei fi întrebat” (1959), „Secunda 58”, piesă cu care se va inaugura T. T. din Piatra-Neamț (1961), urmate de alte creații ce vor alcătui volumele: „Teatru” (1969), „Teatru cu bile” și „Ficțiuni pentru revolver și orchestră”, „Anchetatorul SF și forțele oculte”, „Foc în Calea Văcărești” ș. a.

6/1967 – n. **Daniel-Ioan Tătaru**, la Piatra-Neamț, profesor universitar dr. (1992), matematician. A absolvit Liceul „Petru Rareș” (1985) și Facultatea de Matematică din Iași (1990), cu o lu-

crare despre ecuațiile Hamilton-Jacobi în spații Banach, premiată cu Premiul „Gheorghe Țițeica” al Academiei Române de Științe (1994). S-a remarcat la olimpiadele internaționale (Premiul I la

Rememorări nemțene

„Bôher Memorial Prize” (2002); membru de

Praga, 1985, și Helsinki, 1990). A plecat în S. U. A., predă la mai multe universități, parcurgând ierarhia universitară, și, în prezent, este profesor de matematică, la Universitatea Berkeley din California. Societatea Americană de Matematică i-a acordat

onoare al Institutului de Matematică al Academiei Române de Științe (2004); declarat cercetător al Fundației „Simons”, pentru următorii cinci ani (2013); primit în Academia Americană de Arte și Științe din S.U.A. (23. 04. 2014). Cetățean de Onoare al Municipiului Piatra-Neamț (2013).

9/1946 – n. **Vladimir Vlas** (Vlad Vlas), la Cigoreni, Orhei, Basarabia, stabilit la Piatra-Neamț, profesor, prozator, eseist. A fost șeful Direcției de Cultură din Raionul Dondoșeni (Republica Moldova), redactor-șef al Revistei „Aurora” din Criuleni, apoi al primei

Constantin TOMȘA

(continuare în pag. 4)

Calea copiilor dislexici către succes

(urmare din pag. 1)

Implicați în procesul educațional din județul Neamț – cadre didactice, consilieri școlari, logopezi, psihologi, părinți – în legătură cu dificultățile reale pe care le întâmpină copiii cu dislexie și soluțiile moderne de intervenție.

Grație implicării și parteneriatelor bine construite, „Să înțelegem dislexia!” a devenit

Iulia PANAINTE

mai mult decât o conferință – fiind un pilon al schimbării de mentalitate, un demers curajos care pune

pe agenda publică o temă deseori ignorată sau înțeleasă superficial.

Conferința este prima activitate din cadrul proiectului educațional județean cu participare națională „DISLEXIA – EDUCAȚIE FĂRĂ BARIERE. Înțelege. Sprijină. Inspiră”, ediția I (2024–2025), un proiect amplu ce urmărește să

aducă lumina în zonele mai puțin explorate ale dificultăților de învățare și să ofere instrumente concrete

Radu Cristodor MITITELU

Ioana POEȚELEA

proiectului „Familia – punctul meu de sprijin”, va avea loc pe 15 mai 2025 – Ziua Internațională a Familiei și are ca obiectiv întărirea legăturii dintre Școală, Familie și Copil. Se vor organiza ateliere de lucru tematice cu participarea elevilor, părinților și specialiștilor, în care se va urmări individualizarea activităților și promovarea unei educații incluzive reale.

Unicitatea copiilor se va valorifica prin intermediul celei de a treia activități din proiect, ce permite exprimarea liberă prin creație literară, artă vizuală, storytelling și alte forme artistice, denumită „Eu sunt unic” și se va desfășura pe 1 iunie 2025 – Ziua Internațională a Copilului.

Printre partenerii acestui demers se regăsesc: Inspectoratul Școlar Județean Neamț; Școala

celor implicați în sprijinirea copiilor cu T.S.I. (tulburări specifice de învățare).

A doua activitate din cadrul

Valentina COSNICEANU

Ramona Mihaela ROȘU

Gimnazială Nr. 3, Piatra-Neamț; Colegiul Tehnologic „Spiru Haret”, Piatra-Neamț; Centrele Județene de Resurse și Asistență Educațională din Neamț, Dolj și Olt; Asociația Română pentru Copii Dislexici, Târgu Mureș; Asociația București pentru Copii Dislexici; Asociația Pentru Copii Dislexici Craiova.

Cele aproximativ 200 de persoane prezente la eveniment au primit salutul reprezentanților instituțiilor și organizațiilor partenere: dna prof. **Elena - Cristina ALUNGULESEI**, inspector școlar pentru Educație Timpurie, împreună cu dna prof. **Ioana**

Elena-Cristina ALUNGULESEI

POEȚELEA, inspector pentru Învățământ Primar, reprezentând Inspectoratul Județean Neamț, au apreciat utilitatea unui astfel de proiect și au transmis mesajul domnului inspector general

Ionuț-Liviu CIOCOIU. Dna director adjunct al Școlii Gimnaziale nr. 3, Piatra-Neamț, prof. **Valentina COSNICEANU**, a vorbit despre dorința de implicare a colegilor educatori, învățători și profesori în activitățile proiectului, iar dl. **Radu Cristodor MITITELU**, director al Colegiului Tehnologic „Spiru Haret”, a transmis susținerea dumnealui tuturor celor implicați în reușita acestui demers. DL

Lorana GAVRIL

Lecția de istorie □ Luna mai □ Lecția de istorie □ Luna mai □ Lecția de istorie □ Luna mai □ Lecția de istorie

(urmare din pag. 3)

reviste independente, în limba română, „Casa și grădina” din Chișinău și redactor la Editura „Litera”. Colaborări: „Antiteze”; „Apostolul”; „Limba română”; „Literatura și arta” (Chișinău); „Monitorul” de Iași și de Neamț. Volume: „Culegătorii stropilor de soare”; „Basarabia acum”; „Cricova – Împărăția subterană a vinului”; „S(c)lavul din mine”; „Chemarea regatului spart”.

■ 10/1947 – n. **Mircea Zaharia**, la Muncelul de Sus, Iași, gazetar. Absolvent al Facultății de Filologie din Iași (1970). Membru al Uniunii Oa-

menilor de Teatru și al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România. Redactor-șef al Revistei *Apostolul* (1999 – prezent).

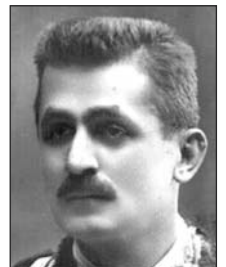
■ 11/1905, n. **Vasile-Petre Jitaru**, la Drăgănești, Neamț (d. 15. 07. 1989, Iași), biolog, pro-

Rememorări nemțene

fesor universitar, doctor, membru titular al Academiei Române (1974) și membru al mai multor societăți științifice din România, Franța, S. U. A. A absolvit Liceul la Fălticeni, Facultatea de Științe Naturale, o specializare la Göttingen; din 1930, devine asistent universitar al Universității din Iași, unde va fi profesor titular (1947), profesor emerit (1969), decan, timp de 13 ani, al Facultății de Biologie-Geografie, realizând peste 120 de lucrări științifice, publicate în reviste de spe-

cialitate. El este întemeietorul Stațiunii „Stejarul”, Pângărați, Neamț.

■ 14/1945 – d. **Leon Mrejeriu**, născut la 10. 02.1879 la Cotârğași, Broșteni, Neamț, institutor, autor de manuale școlare, folclorist. A absolvit Școala Normală „Vasile Lupu” din Iași (1899). A predat la: Crucea, Broșteni, Mănăstirea Bistrița, Zorleni, Poiana Teiului, Târgu-Neamț, Piatra-Neamț, revizor școlar (1908-1912, când s-au clădit peste 100 de școli, s-a înființat, la Piatra-Neamț, un liceu de fete, s-a adăugat un etaj la clădirea Liceului „Petru Rareș”), Silistra, animator cultural în Basarabia, inspector pentru Ardeal și Bucovina, membru în

Calea copiilor dislexici către succes

Prof. Ionel HOCIUNG, președinte al S.L.L.I.C.S. Neamț a felicitat organizatorii și partenerii pentru ideea de a realiza un astfel de proiect educațional.

Ionel HOCIUNG

Cei prezenți au avut oportunitatea să primească informații de specialitate valoroase de la specialiști, astfel:

- **Tulburări specifice de învățare (TSI) – repere legislative**, Dna **Angela IOAN**, președinte ABCD – **Asociația București Pentru Copii Dislexici**, actriță la Teatrul Odeon, București și mama unei tinere dislexice;

- **Bazele dislexiei și impactul asupra învățării citirii și a achizițiilor în general** – Dna **Lorana GAVRIL**, psiholog clinician, specialist în terapia cu copii dislexici, Doctor în Psihologie al Universității Babeș-Bolyai din Cluj, absolventă a cursurilor de Master în Psihopatologia Învățării și autoarea cărții „Dislexia. Simptome, cauze, intervenție”, Ed. Test Central;

Andreea IOVIȚA

- **Modalități de susținere socio-emoțională a copiilor cu T.S.I. (atât din partea familiei, cât și din partea cadrelor didactice)**, Dna **Andreea IOVIȚA**, psiholog clini-

cian, președinte al Asociației Pentru Copii Dislexici Craiova, profesor consilier școlar la Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Dolj, mama unui adolescent dislexic;

- **Soluții didactice la clasă rezultate în proiectul Lexis** – Dna **Ramona Mihaela ROȘU**, profesor, membră a echipei LEXIS, președinte al Asociației MIRIAS Educațional;

- **Dislexia, o călătorie unică spre succes** – Dna **Lavinia CATRINA**, profesor lb. Engleză, Școala Româno-Britanică Craiova, având peste 15 ani de experiență la catedră, dintre care 6 ani în Marea Britanie.

Feed-back-ul primit imediat după încheierea conferinței a fost extraordinar, cei prezenți apreciind atât calitatea înaltă a

prezentărilor și organizării, cât și utilitatea informațiilor în dezvoltarea unei educații incluzive. Aducând împreună profesioniști din întreaga țară, instituții școlare, organizații și părinți s-a demonstrat

că educația de calitate înseamnă

empatie, cunoaștere și solidaritate. Evenimentul confirmă că în județul Neamț există o

rețea activă de profesioniști și lideri educaționali, care înțeleg că educația nu este un privilegiu, ci un drept – pentru toți copiii, indiferent de dificultățile lor.

Acesta este primul eveniment de acest fel, **Conferința LEXIS – „Să înțelegem dislexia!”** urmând a se desfășura în cât mai multe orașe din țară.

Lavinia CATRINA

Lecția de istorie □ Luna mai □ Lecția de istorie □ Luna mai □ Lecția de istorie □ Luna mai □ Lecția de istorie

Consiliul General de Instrucție, deputat, prefect al Județului Neamț. Unul din inițiatorii revistei de folclor „Ion Creangă”. Fondator al Băncii Corpului Didactic, primul președinte al Asociației Învățătorilor din Județul Neamț (1912). Scrieri: „O călătorie în Transilvania”, „Carte pentru tineretul de la sate”, „Șezătoare țărănească”, „Mănăstirea Bistrița”, „Din Basarabia”, „Înlanțuirea vremurilor”.

■ 15/1925 – n. **Savin Bratu**, la Roman (pseud. Raul Baraș, d. 4. 03. 1977, București), critic și teoretician literar. A absolvit Liceul Național, Iași, Facultatea de Litere, București (1950), parcurge toate treptele ierarhiei universitare, doctor în filologie (1969). Debut în „Moldova liberă” (1945). Împreună cu Paul Georgescu (membru P. C. R. din ilegalitate) și Mihai Șora, editează Revista „Caietele de critică și istorie literară” (un nr. 1957).

Alte cărți: „Cronici”; „Ibrăileanu, omul”; „Contemporanul și vremea sa” (colab.); „Mihail Sadoveanu”; „O biografie a operei. Ion Creangă”; „Ipoteze și ipostaze”; „Fundamentele criticii literare. De la Sainte-Beuve la noua critică” ș. a.

Rememorări nemțene

■ 21/1936 – n. **Constantin Cucu**, la Solonț, Bacău. Ziarist. Absolvent al Facultății de Filosofie – secția ziaristică – București (1958). Reporter la Ziarul „Apărarea patriei”, profesor și director de școală la Zemeș, Bacău (1961-1966), director al

Casei de Cultură din Moinești (1966-1967), șef de secție la Ziarul „Ceahlăul” (1968-1974), inspector cu probleme de învățământ la U. J. C. M. Neamț (1974-1989), consilier principal la Bibliopolis S. A. Piatra-Neamț (după 1989), redactor-șef al Revistei „Asachi” (1991-2005), redactor șef al săptămânalului „Informația Primăriei”, Piatra-Neamț (1996-2002). Consilier pe probleme de carte la Centru de Cultură și Arte „Carmen Saeculare” Neamț. Autor al volumului de povestiri „În vultura apelor”.

■ 23/1871 – n. **Garabet Ibrăileanu**, la Târgu-Frumos (d. 11. 03. 1936, București), critic, istoric și

(continuare în pag. 6)

În 1911, la Rășinari, vede lumina zilei fiul preotului Emilian Cioran, cel care avea să ducă faima limbii române în Franța și în toată lumea. Părinții îl vor înscrie la Liceul „Gheorghe Lazăr” din Sibiu. Studiile liceale au marcat perioada marilor contacte cu literatura și filosofia. Facultatea de Litere și Filosofie din București își va deschide porțile pentru tânărul Emil Cioran, care va descoperi oportunități de a colabora la reviste influente în epocă („Gândirea”, „România literară”, „Vreamea”). După ce obține licența, în anul 1932, se înscrie la doctorat pentru a putea obține o bursă la Berlin și, apoi, la Paris – unde va rămâne, cu mici întreruperi, până la moarte.

Debutul editorial este marcat de apariția, în 1934, a volumului „Pe culmile disperării”; urmează „Cartea amăgirilor” (1936), „Schimbarea la față a României” (1936) și „Lacrimi și sfinți” (1937). „Amurgul gândurilor” apare la Sibiu, în anul 1940.

Stabilit la Paris, Cioran învață temeinic limba franceză, față de care are o dragoste evidentă, chiar dacă, mai aproape de suflet va rămâne mereu limba română. Publică în limba franceză, la prestigioasa editură Gallimard, „Tratat de descompunere”, „Silogisme amărăciunii”, „Ispita de a exista”, „Căderea în timp”, „Demniurgul cel rău”, „Sfășieri”, „Exerciții de admirație”, „Mărturisiri și anateme” (aceasta din urmă fiind și ultima carte a lui Cioran).

Pentru exemplificare, am ales un fragment din volumul intitulat „Pe culmile disperării”: „De ce nu putem rămâne închiși în noi înșine? De ce umblăm după expresie și după formă, încercând să ne golim de conținuturi și să sistematizăm un proces haotic și rebel? N-ar

fi mai fecundă o abordare în fluiditatea noastră interioară, fără gândul unei obiectivări, sorbind doar cu o voluptate intimă toate fierbele și agitațiile lăuntrice? În acest caz am trăi cu o intensitate infinit mai bogată întreagă acea creștere

haosul interior, de a-l structura în concepte și sisteme; de asemenea, consideră că această dorință de a pune ordine într-un proces „haotic și rebel” înseamnă, de fapt, golirea de autenticitate și reducerea intensității trăirii.

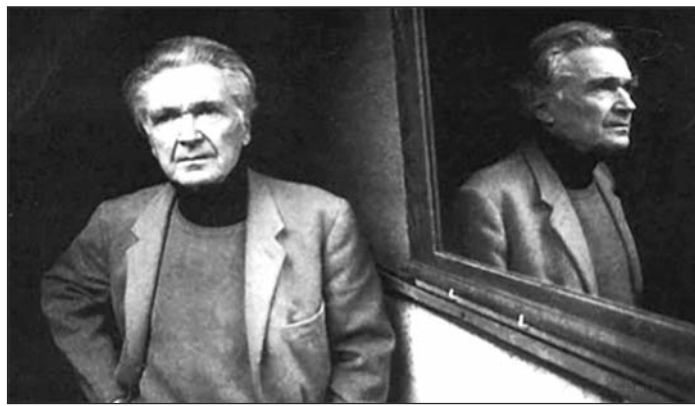
tral al gândirii lui Cioran: omul este prins într-o contradicție imposibil de rezolvat. Pe de o parte, simte nevoia de a exprima ceea ce trăiește, dar, pe de altă parte, această expresie îi reduce intensitatea trăirilor interioare.

***

Pentru cei dornici de o concluzie alternativă a prezentului articol, redăm, în cele ce urmează, un scurt fragment din piesa „Mansardă la Paris cu vedere spre moarte” a lui Matei Vișniec. Precizăm că piesa a fost montată la Teatrul Național din Cluj-Napoca în 2004, în regia lui Radu Afrim, și a rezistat pe afișul teatrului mai multe stagioni. Eroul piesei nu este altcineva decât Emil Cioran. Credem că fragmentul cel mai dramatic al piesei este tirada lui Cioran cel tânăr, confruntându-se cu Cioran:

„Emil Cioran... Mă numesc Emil Cioran și am 22 de ani. Sunt Emil Cioran, adică tu... Am 22 de ani și mi-am pierdut somnul. Sufăr ca un câine, scriu încontinuu, toată ziua și toată noaptea. Câteodată, în plină noapte, mă opresc și privesc pe fereastră. Singurii care veghează în tot orașul sunt eu și două sau trei prostituate care rătăcesc pe străzile Sibiului. Timpul nu mai există pentru mine. Timpul a devenit un fel de linie dreaptă, infinită, trasată pe fața mea, care traversează vidul... Acum am înțeles ce viața este suportabilă – este suportabilă pentru că somnul ne ajută să fragmentăm timpul. Somnul ne dă această iluzie că terminăm ceva și că începem altceva, că terminăm o zi pentru a începe alta. Numai că, pentru mine nu mai există frontieră între zi și noapte, între ziua de azi și ziua de mâine. Eu nu termin nimic și nu reîncep nimic. Singurul lucru pe care aș vrea să-l fac este

Mansardă la Paris cu vedere spre moarte (30 de ani fără Emil Cioran)

interioară pe care experiențele spirituale o dilată până la plenitudine”.

Motivul pentru care am ales acest scurt fragment din volumul de debut îl constituie faptul că găsim, aici, câteva dintre elementele care configurează concepția lui Cioran despre om și alegerile sale. Autorul începe printr-o întrebare retorică ce reflectă o neliniște fundamentală: de ce omul simte nevoia de a ieși din sine, de a-și obiectiva gândurile și trăirile? Acest început subliniază o tensiune esențială între interioritate și exteriorizare, între experiența subiectivă pură și necesitatea de a-i da o formă. Scriitorul se revoltă împotriva tendinței umane de a organiza

În viziunea lui Cioran, existența umană nu ar trebui să fie constrânsă de forme rigide; așadar, propune o alternativă: acceptarea fluidității interioare, a fluxului de gânduri și emoții, fără a le impune sau aplica acestora structuri artificiale. Problema ridicată de autor este una clasică în literatură, cititorul identificând-o, spre exemplu, și la Mihai Eminescu: este mai important să trăim intens înlăuntrul nostru, sau să ne exprimăm experiențele în afară? Filosoful pare să încline spre prima variantă, sugerând că orice tentativă de exprimare spre exterior diminuează autenticitatea trăirii.

Astfel, putem afirma că acest fragment subliniază un aspect cen-

Lecția de istorie □ Luna mai □ Lecția de istorie □ Luna mai □ Lecția de istorie □ Luna mai □ Lecția de istorie

(urmă din pag. 5)

t eoretician literar, prozator. Numele său este legat de Roman, pentru că aici a urmat gimnaziul (1883-1887), tatăl său fiind administrator de moșie în zonă, apoi slujbaş în orașul dintre Moldova și Siret. A înființat Societatea „Orientul” (cu Raicu Ionescu-Rion și alți colegi de liceu), redactează Revista „Școala nouă”, împreună cu Panait Mușoiu și Eugen Vaian, unde publică primele versuri, note de lectură, comentarii despre artă și traduceri, semnând și cu pseudonimul Cezar Vraja.

■ 23/1883 – n. **Dimitrie Leonida**, la Fălticeni, Suceava (d. 4. 03. 1965, București), inginer, specialist în energetică, profesor universitar, om de știință, membru al Academiei de Științe din România (1935). A absolvit Liceul „Mihai Viteazul”, din București. În studenție („Politehnica” din Charlottenburg, 1903-1908), a conceput proiectul

Metropolitanului din București; proiectul de diplomă cu tema Complexul hidroenergetic al Bistriței, lângă Bicaz. S-a întors în țară (1908), angajat la Primăria Capitalei; s-a ocupat de introducerea iluminatului electric în București. Profe-

Rememorări nemțene

sor universitar la Timișoara și București; a înființat: prima școală de electricieni și mecanici, primul Muzeu Tehnic din România, a realizat una dintre primele stații de emisie radiotelegrafică din România. Muzeul din Bicaz, Hidrocentrala de la Stejarul, o stradă și un liceu din Piatra-Neamț îi poartă numele.

■ 25/1936 – n. **Constantin Filimon**, la Piatra-Neamț (d. august 2013), artist plastic. Absolvent al Institutul de Arte Plastice „Nicolae

Grigorescu”, București (1967). Din 1978, profesor de desen la școli din Neamț. A lucrat pictură monumentală, religioasă, pentru bisericile din Zăpodeni (Iași), Muncel (Alba), Drăgești (Bihor), Verșești (Neamț), Tigveni Bârsești (Argeș). A participat la Saloane și Bienale de grafică în București (1971-1978) și în expoziții colective și personale la Piatra-Neamț (1981-1994). A expus în S. U. A. și Canada (1980-1997), apoi în Mexic, Ungaria, Franța, India și Venezuela.

■ 26/1896 – n. **Aurel Băeșu**, la Fălticeni (d. 24. 08. 1928, Piatra-Neamț), artist plastic. A urmat Școala de Belle Arte din Iași, apoi, cu sprijinul lui G. T. Kirileanu și al lui D. Lalu, studiază la Roma. Încă din timpul studenției este distins cu Premiul pentru Desen al Academiei Române (1915). Participă la Primul Război Mondial, în luptele de la Oituz și Cireșoia (1917). Întors din Italia, își cumpără o casă în Piatra-Neamț (azi, pe Strada

Mansardă la Paris cu vedere spre moarte

Să-mi zbor creierii... Emil, dă-mi voie să-mi zbor creierii! Ajută-mă!”

Cu puternic impact emoțional, fragmentul conturează un portret fictionalizat, dar profund fidel, al spiritului lui Emil Cioran, surprinzând angoasa sa existențială și relația tensionată cu timpul, insomnia și gândul morții. În primul rând, monologul interior al personajului reflectă o criză acută a conștiinței, specifică gândirii cioraniene. Faptul că se identifică în mod repetitiv – „Sunt Emil Cioran, adică tu...” – sugerează o dedublare, o conștiință sfâșiată între luciditate și autodistrugere. Această fragmentare interioară subliniază

imposibilitatea unui echilibru, o luptă continuă cu sinele și cu absurdul existenței.

Un alt element esențial este insomnia – un motiv recurent în scrierile lui Cioran. Pierderea somnului echivalează cu pierderea ritmului natural al vieții, iar timpul devine o linie dreaptă, infinită, care se extinde în vid. Această viziune amplifică sentimentul de deznădejde, sugerând că existența este un „continuum” insuportabil, fără repere care să ofere iluzia unui nou început. Mai mult, metafora somnului ca mecanism iluzoriu de fragmentare a timpului este profund cioraniană. Omul poate îndura viața doar datorită acestei întreruperi artificiale, care creează

iluzia că timpul este împărțit în secvențe distincte. În absența somnului, personajul pierde această ancoră și alunecă într-o existență continuă, apăsătoare, lipsită de orice noimă sau scăpare.

Finalul fragmentului este de-a dreptul cutremurător, atingând tema sinuciderii, una dintre obsesiile majore ale lui Cioran. Rugămintea disperată – „Emil, dă-mi voie să-mi zbor creierii!” – trădează o lipsă totală de speranță, dar și o paradoxală nevoie de permisiune din partea sinelui. Acest detaliu sugerează un conflict între dorința de autodistrugere și imposibilitatea de a o duce la capăt, ceea ce îl condamnă pe erou la o suferință continuă.

Prin acest monolog, Matei Vișniec reușește să redea cu forță dramatică starea de spirit a unui Cioran tânăr, prins între disperare și luciditate extremă. Fragmentul nu doar că ilustrează influența filosofiei cioraniene, dar și umanizează suferința sa, prezentând-o ca un spectacol al conștiinței aflate în pragul autodistrugerii.

Așadar – pare a spune eroul piesei lui Vișniec, Emil Cioran – moartea este ultima pecete pe care ființa umană și-o pune sieși, este limita asumată ca libertate supremă, este exilul autoimpus, dar și revenirea la origini, abandonarea în sine a sinelui.

Prof. dr. Gheorghe BRÂNZEI

Expoziție de fotografie și lansări de carte ilustrată

În perioada 6-14 mai 2025, Biblioteca Județeană „G.T. Kirileanu” Neamț organizează în Sala Cupola expoziția de fotografie „Valea Homorodului” de Csaba Hatszegi.

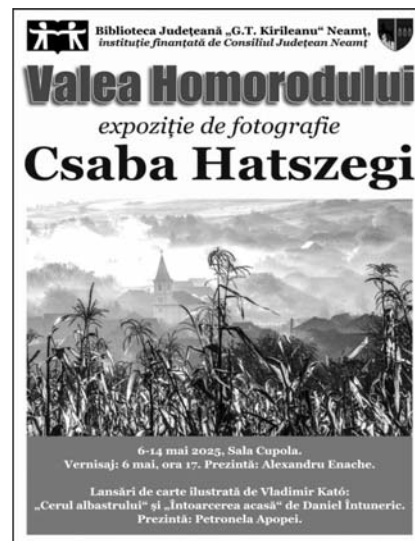
Vernisajul expoziției s-a desfășurat marți, 6 mai, cu începere de la ora 17:00, prezentarea fiind făcută de Alexandru Enache.

Evenimentul a inclus și lansarea cărților „Cerule albastrului” și „Întoarcerea acasă”, de Daniel Întuneric, ambele ilustrate de pictorul Vladimir Kató. Prezentarea cărților a fost făcută de Petronela Apopei.

Csaba Hatszegi s-a născut în anul 1959 la Miercurea Ciuc. „De la vârsta de 12 ani sunt pasionat de fotografie, o pasiune care între timp a devenit parte din viața mea. În 1987 am devenit membru al clubului foto Prisma, înființat în acel an, și membru al Asociației Artiștilor Fotografi din România.

Astăzi, locuiește în satul Sânpaul (Harghita), într-o zonă minunată. Aici am fondat, în anul 2014, Clubul Foto Homorod, care, de 10 ani, funcționează ca asociație și este, probabil, singurul club foto înregistrat oficial în mediul rural din țară. Am participat la numeroase concursuri internaționale și naționale de fotografie, la care am fost distins cu multe premii. Am fost prezent la mai multe expoziții și tabere de creație.

În prezent, sunt președintele Asociației Fotoclub Homorod și, de opt ani, organizez o tabără internațională de fotografie în Valea Homorodului, cu scopul de a promova această regiune în care tradiția, patrimoniul arhitectural, oamenii și peisajele sunt încă vii. Pentru mine, fiecare

fotografie este o amintire, o poveste”, mărturisește Csaba Hatszegi.

Daniel Întuneric s-a născut în anul 1970, la Bacău. Este licențiat în drept (Sibiu, 2008) și teologie (Târgoviște, 2015).

A debutat cu poezie la începutul anului 1993, publicând apoi în „Deșteptarea” și revistele „Ateneu” și „13 Plus” (Bacău), Revista literară „Libris” (Brașov), Revista „Litere” (Târgoviște) ș, a.

Volume: „Ca o adiere”, Editura Studion, Bacău, 2013; „Părintele Arsenie Boca. De la Vața de Sus spre Prislop”, Editura Agaton, Făgăraș, 2016; „Pridvor”, Editura Eurocarpatica, Sfântu Gheorghe, 2022; „Întoarcerea acasă”, Editura Eurocarpatica, Sfântu Gheorghe, 2023.

Biblioteca Județeană „G.T. Kirileanu” Neamț

Lecția de istorie □ Luna mai □ Lecția de istorie □ Luna mai □ Lecția de istorie □ Luna mai □ Lecția de istorie

” Ion Creangă”). În 1926, călătorește în Franța, Slovenia și Ungaria. Prin creația sa, marcată de influența lui Nicolae Grigorescu, apoi prin aura sa romantică și cantonarea în impresionism, rămâne unul dintre pictorii importanți stabiliți la Piatra-Neamț.

■ 28/1950, n. **Monica M. Cristea**, la Piatra-Neamț, profesor, publicist. Facultatea de filologie, secția română-germană. A predat 15 ani limba germană în școli din Neamț. Din 1989, profesor la Cenaclul literar „Tinerete fără bătrânețe”, din cadrul Palatului Copiilor. Participă, alături de elevi, la prestigioase tabere de

creație din țară și Republica Moldova. Numeroase premii la concursurile literare organizate de Revista „Cronica” din Iași, la concursul „Julia Hașdeu” de la Chișinău la concursul Internațional Epistolar de la Beijing. A realizat patru antologii

Rememorări nemțene

de poezie cu lucrările copiilor, intitulate „Rezervația de îngeri”, și alte 12 volume individuale de poezii și proză ale elevilor talentați. Înființează, la Școala nr. 2 din Piatra-Neamț, Cenaclul „Eurocul-tin” și revista școlii, „Generația 9”. Publică în „Clipa siderală”, „Apostolul”, „Tribuna învățământului” și în „Ceahlăul”.

Premiul revistei **APOSTOLUL** pentru colaborarea la **Suplimentul literar artistic**.

■ 28/1936 – n. **Mircea-Eduard Bălan**, la

București, profesor, istoric literat, eseist. Absolvent al Școlii Nr. 1 „Anton Pann”, al Liceului „Cuza-Vodă” din Huși, al Facultății de Teologie din București și al Facultății de Filologie din Iași. A predat și a îndeplinit funcția de director la Școala Generală din Comuna Tașca, Neamț, transferat la Liceul Pedagogic „Gheorghe Asachi” (1976-1981) și la Liceul Teoretic „Calistrat Hogaș” (1981 – până la pensionare), ambele din Piatra-Neamț. A debutat editorial cu volumul „Costache Negruzzi – «Alexandru Lăpușeanu»” (1996), urmat de două eseuri: „Etapă în receptarea operei lui Ion Creangă”, „Metaforă, simbol, mit în poezia eminesciană” ș. a. Autor de studii didactice apărute în publicații centrale și locale.

(N. R. – Prelucrare după **Personalități ale culturii din județul Neamț, un calendar alcătuit de Constantin Tomșa**, Editura Crigarux&Cetatea Doamnei, Piatra-Neamț, 2014).

Dialog peste veacuri: Dosoftei – Eminescu (II)

Remarcăm, din punct de vedere stilistic, la mitropolitul Dosoftei, originalități aparte în structura ritmică a versurilor, elemente de pionierat chiar: haxasilabii trohaici, amfibrahi, dactili, anapești. „Nu este numai acest extraordinar efort tehnic, ci și o calitate deopotrivă de extraordinară a scriiturii, pe o gamă care cuprinde suavul, grotescul, delicatețea, vigoarea, muzicalitatea, plasticitatea, solemnitatea, pamfletul, rugăciunea, hula, sfiosul, sentențiosul, plângerea ori bucuria¹.

În fragmentul rezervat Iudeii în *Memento mori* răsună parcă vocea regelui David, înecat de lacrimi, sfâșiindu-și haina și zdrobindu-și harpa, anticipând ruina:

„Dar venit-a judecata, și de sălcii plângătoare
Cântărețul își anină arfa lui tremurătoare;
În zădar rugați peirea – muri se năruie și cad!
Cad și scări, ș-aurite arcuri, grinzii de cedru, porți de-aramă,
Soarele privește galben peste-a morții lungă dramă
Și s-ascunde în nori roșii, de spectacol speriat.”;

„Unde-n codrii de aramă cântă-n crengi arfe-atârinate
Zmeii-și fac din câte-un munte uriașele palate”.

Aceleași cuvinte ca și în textul biblic al *Psalmilor*:

„La râul Babilonului, acolo am șezut și am plâns, când ne-am adus
aminte de Sion. În sălcii, în mijlocul lor, am atârnat harpele
noastre”².

Iar mitropolitul moldovean, simțind adânc în sufletul său umilința și durerea celor exilați, plângerea celor în nevoi trupești sau sufletești, exclamă românește, în glas de buciem:

„La apa Vavilonului,
Jelind de Țara Domnului,
Acolo șezum și plânsăm
La voroavă ce ne strânsăm,
Și cu inemă amară,
Prin Sion și pentru țară,
Aducându-ne aminte,
Plângeam cu lacrimi her-
binte.
Și bucline ferecate
Lăsăm prin sălci aninate”.

Sesizăm vigoarea și culoarea lirismului său, cu pasaje din care transpare frumusețea vieții patriarhale autohtone, cu sunet de buciem, cu păduri umbroase, cu bouri, cu cerbi și zimbri.

Simțindu-se adesea părăsit și înconjurat de tăcerea lui Dumnezeu, poetul, ca și regele psalmist, va căuta răspuns neliniștilor, muștrilor, neînțelegerilor, în versuri de o tragică frumusețe. Invocația către divinitate și configurarea sacrului a născut poeme considerate de critica literară adevărați psalmi: *Rugăciune*, *Colinde*, *colinde*, *Învierea*, *Dumnezeu și om*, și *Răsai asupra mea*.

Ideatic vorbind, asemeni concepției psalmistului David, Eminescu face o disociere clară între timpul uman limitat și timpul divin, unificând clipele într-un unic moment.

„Că o mie de ani înaintea ochilor Tăi sunt ca ziua de ieri, care a trecut, și ca straja nopții. Nimicnicie vor fi anii lor; dimineața ca iarba va trece”³.

Mitropolitul poet meditează pe marginea morții:

„C-ai zâs să să-ntoarcă-n tină
Tot omul de supt lumină.
De i-ar fi viața de lungă
Ntr-o mie de ai s-agiungă,
Naintea Ta este scurtă
Ca cea zi de ieri trecută.
Și ca straja cea de noapte
Îi sunt zilele lui toate.”

Concepția potrivit căreia la Dumnezeu nu există nici trecut, nici viitor, ci prezent etern apare și într-o variantă a poemului *Cu mâne zilele-ți adaugi*, ca și în alte poeme, sau în nuvela *Sărmanul Dionis*: „Nu există nici timp, nici spațiu – ele sunt numai în sufletul nostru. Trecut și viitor e în sufletul meu, ca pădurea într-un sâmbure de ghindă, și infinitul asemenea, ca reflectarea cerului înstelat într-un strop de rouă”. În Dumnezeu, trecutul și viitorul sunt concentrate într-un prezent etern:

„Ce-atribuți Dumnezei-rii

A gândurilor voastre
chaos
Tot ce se naște, fuge,
piere
E-n ochii Domnului re-
paos.

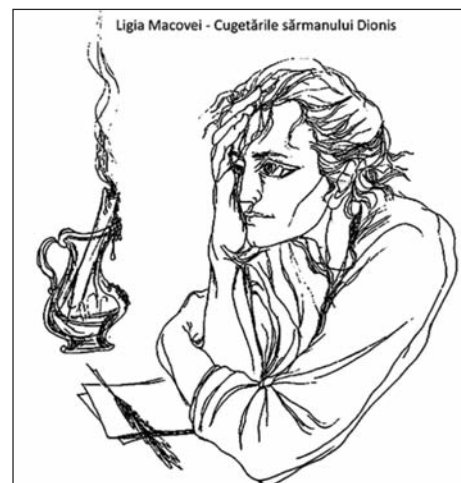
Și ce-n gândire odihnește
E-n ochii Domnului miș-
care
Între gândire și-ntre
moarte
Nu este vro asemănare”⁴.

„Alături de *Cântarea Cântărilor*, *Psalmii* împăratului și prorocului David sunt poezie de nivel înalt, în câteva locuri de neegalat până în zilele noastre. Și nu e deloc o întâmplare că tocmai fragmentele cele mai frumoase ale originalului sunt și cele mai izbutite în versiunea românească a lui Dosoftei”⁵. El a luptat asiduu cu toate dificultățile începutului, pentru că limba literară nu fusese încă plăsmuită pentru a se preta la ritmicitatea versului, iar mijloacele artistice nu fuseseră valorificate. A fost, desigur, un demers greu, după cum însuși mărturisește: „cu multă trudă și vriame îndelungată”, vreme de „cinci ani cu foarte osârdie mare”.

„A străbate *Psaltirea* echivalează cu o călătorie printr-o țară a minunilor poetice”⁶. Tocmai de aceea, în toate ținuturile românești, până astăzi, psalmii lui Dosoftei, „ca de pildă 46 („Limbile să salte”), 48 („Veniți cu toții dimpreună să ne facem voie bună”), 94 („Auziți acestea toate, neamuri, noroade și gloate”), 98 („Domnu stătu crai în țară”) au pătruns

în ciclul colindelor populare și se cântă de către copiii care poartă cu steaua, pe ulițele satelor și orașelor, solia Nașterii Mântuitorului”⁷.

În cultura și literatura română posteritatea va oferi peste veacuri, atât sfântului cărturar Dosoftei, cât și poetului martir Eminescu un loc binemeritat în rândul înaintemergătorilor spre o limbă română literară, cinstindu-i prin reeditări nenumărate și pomenindu-le cu sfială și pioșenie numele, ca pe cele ale unor veritabili ctitori.

Dr. Emanuela ISTRATI MACOVEI
Scoala Gimnazială Domnească, orașul Târgu-Neamț

¹ Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române – 5 secole de literatură*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008, p. 33.

² *Psalmi* 136, 1-2.

³ *Psalmi* 89, 4-5.

⁴ Mihai Eminescu, *Opere*, III, p. 169.

⁵ I. Rotaru, *Literatura română veche*, Ed. Didactică și pedagogică, Buc., 1981, p.152.

⁶ Nicolae Manolescu, op. cit., p. 33.

⁷ N. Cartoian, *Istoria Literaturii Române Vechi*, Ed. Minerva, Buc., 1980, p. 209.

**Destin
în Lumină (III)**

Lucrurile care se construiesc în timp, necesită foarte multe eforturi

• **Interviu cu Prof. univ. dr. Vasile Vasile, bizantinolog, muzicolog, etnomuzicolog**

A fost greu să răzbateți, să ajungeți un specialist de renume în muzicologia bizantină?

– Foarte greu, dar am fost învățat cu greutatea de mic. Eu nu am abandonat teologia, chiar dacă nu am făcut o carieră clericală. La vremea asta, la 83 de ani, am rămas în zona teologiei. Am câteva grupe de copii și studenți cu care învățăm muzica bizantină la stăreția Mănăstirii Antim din București. Am fost titular al disciplinei de *Muzică psaltică* la Conservatorul din București, devenită Universitatea Națională de Muzică, inaugurând disciplina de *Istoria muzicii bizantine* – o premieră în muzica noastră și care m-a obligat să elaborez primul curs al disciplinei, tipărit ulterior în două volume – *Istoria muzicii bizantine și evoluția ei în spiritualitate românească*.

Nu reproșez nimănui nimic, pentru că nimeni nu știa ce-i în sufletul meu. Foarte mult am purtat această durere în suflet cu acest securist care mi-a ieșit în cale și care mi-a perturbat traseul. Cu siguranță, dacă nu era el, drumul meu era altul. Nimic nu primești în viață în mod gratuit. Într-un fel, plătești pentru tot ce ți se oferă. Lucrurile care se construiesc în timp, necesită foarte multe eforturi. Stabilirea terenului pe care mă mișc în prezent, muzicologie, bizantinologie, etnomuzicologie, a venit cu timpul, prin investigarea unor arii aparent disparate, dar nu se poate face bizantinologie fără etnomuzicologie, fără muzicologie. Dintre cele mai recente cărți publicate pot aminti cea consacrată lui Anton Pann și Marțian Negrea și lucrez la definitivarea unei monografii a cuviosului Macarie Protopsaltul. Ei sunt reprezentanți marcanți ai muzicii de strană, dar și ai muzicii populare și activitatea lor creatoare depășește sfera acestor domenii. Ca să fiu mai explicit: Anton Pann este un strălucit reprezentant al folcloristicii, dar și al muzicii de strană, din mâna lui ieșind capodopera *Tatăl nostru* – imn al ortodoxiei românești, dar tot prin ingeniozitatea lui a trecut melodia actualului imn național – *Deșteaptă-te, române*, o adevărată emblemă a spiritualității românești care a însoțit cele mai importante evenimente politice ale ultimelor două secole: 1848, 1859, 1877, 1918, 1989. Bizantinologia muzicală are un imens teren de cercetare deoarece pleacă de la cântarea

de strană în limba latină, greacă, slavonă, pornește din epoca patristică și a sinoadelor ecumenice și necesită studii temeinice de teologie, patrologie, imnologie, dogmatică, liturgică, istoria Bisericii universale și românești, cultură greacă și slavonă, etnomuzicologie și muzicologie.

• **Mă consider, cumva, izgonit din Piatra-Neamț**

– *Bucureștiul a fost o casă bună, este o casă bună?*

– Nu, nu. L-am acceptat, pentru că activitatea mea avea și are în continuare nevoie de București. Am fost obligat, într-un fel, să mă mut la București. Am avut naivitatea să cred că pot să fac doctoratul când eram la Piatra-Neamț. Ca să mă înscriu la doctorat la Cluj-Napoca, îmi trebuia aprobarea Comitetului Județean de Partid, la acea vreme eu nefiind membru p.c.r.. Prima piesă care era necesară la dosarul ce urma să fie înaintat Comitetului Județean al Partidului era un referat de cadre pe care trebuia să-l semneze inspectorul școlar general, Ioan (Jean) Crăciun. El m-a amânat cu aprobarea până a trecut data de înscriere. Ce era la mijloc? Probabil, teama de a-i lua funcția, însă eu nu aveam asta în cap, fe-rească Dumnezeu! A lungit odiseea înscrierii până luni dimineața când era ședința Comitetului Județean de Partid, înscrierile încheindu-se sâmbăta anterioară. Și n-am mai putut face doctoratul la timpul respectiv. Mă consider, cumva, izgonit din Piatra-Neamț. Ca să mă răzbun! – am făcut și al doilea doctorat în Pedagogie. Dacă este o casă bună? Da, deoarece am la îndemână bibliotecile din care-și trag seva lucrările mele științifice, care mi-au adus aprecierea Academiei Române, a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor, a Patriarhiei Române.

• **Păstrez cu adevărată venerație fișele primare ale unor lucrări copiate de soția și de fiica mea...**

– *Cât de mult ați fost susținut de familie?*

– Foarte mult, foarte mult. Cu soția mea, Margareta Vasile – fie-i țărna ușoară!, am fost coleg de grupă la facultate. Ea a fost însoțită la slujba de înmormântare, la Borlești, de cântările bisericești ale surorilor mele. O perioadă a lucrat și ea la Școala Populară de Artă din Piatra-Neamț, după care s-a mutat la Școala Generală nr. 5. Tot atunci, am cerut și eu transferul la Școala Generală nr. 4. Am o fiică, Adriana, ab-

Cu cei doi nepoți: Miruna și Radu

solventă a liceului „Petru Rareș”, biolog de profesie, și doi nepoți, Miruna și Radu. Păstrez cu adevărată venerație fișele primare ale unor lucrări copiate de soția și de fiica mea și pe care le prelucram la Piatra-Neamț și acum, la București.

– *La ce lucrați în prezent?*

– Înainte să fie proclamată canonizarea Sfântului Cuvios Macarie, părintele cântării psaltice în limba română, Preafericitul Părinte Daniel m-a întreat: „Cum îi spunem: Sf. Cuvios Macarie protopsaltul sau Sf. Cuvios Macarie ieromonahul?”

– *Sunt sigur – am răspuns – că răspunsul meu concordă cu cel al Preafericitului voastre. Nu are rost să-i spuneți Macarie ieromonahul, că nu-l faceți sfânt pentru că a fost ieromonah. Sunt câteva zeci de mii de Macarie de-a lungul istoriei. Îl faceți pentru că a fost un eminent protopsalt și cel care a făcut pasul mare de a tălmăci cântările liturgice în limba română – limba credincioșilor din țara noastră”.*

– *Da, dar cineva trebuie să ne dea o carte despre protopsaltul Macarie, mi-a replicat înaltul ierarh.*

Îmi mănâncă sufletul cartea asta, dar nu-mi pare rău. Și mai trudesc și la o antologie de cântări necunoscute ale protopsaltului Macarie din urmă cu peste două secole, risipite în miile de manuscrise muzicale. Sunt aproape gata cu amândouă lucrările.

Spre tipografia din Piatra-Neamț, aștept plecarea volumului al II-lea al *Profilurilor de muzicieni români*, cuprinzând personalități nemțene: Alexandru Podoleanu, Bazil Anastasescu, Dimitrie Vulpian și figuri ilustre de protopsalți nemțeni: Visarion, Dorothei. Un loc aparte am rezervat activității cuviosului protopsalt Macarie la Mănăstirea Neamț. Am optat pentru acest titlu pentru a nu se crede că este vorba despre niște personalități locale, nemțene, ci de figuri ilustre de anvergură națională.

Ar urma ediția a II-a a monografiei lui Anton Pann, lucrarea *Colinda – emblemă a spiritualității românești și De la polihroniile împăraților bizantini la Deșteaptă-te, române*, aflate în curs de definitivare.

A consemnat Violeta MOȘU;
Foto: Ziarul Lumina

La Patriarhia Română, alături de Patriarhul României și participanții la Congresul Național de Teologie – 2018

Incluziune prin proiect Erasmus+ la Școala Postliceală Sanitară Piatra-Neamț

Implementarea proiectului Erasmus+ 2023-1-R001-KA121-VET-000128115, coordonat de către Școala Postliceală Sanitară Piatra-Neamț se apropie de final (1.06.2023 – 31.05.2025). În perioada 6 – 10 mai 2025, s-a desfășurat, la Senglea (Malta), cursul

prin educație și proiecte de calitate. În cadrul celor cinci zile de cursuri intensive, au fost abordate și dezvoltate, subiecte precum: stereotipii și prejudecăți în sala de clasă, strategii de incluziune, toleranță, stiluri de comunicare, îmbunătățirea competențelor în secolul XXI, învățarea formală, informală

și nonformală, abordarea și medierea conflictelor etc. Astfel, participanții au avut ocazia să afle noi informații teoretice, dar să descopere și posibilități practice de aplicare, respectiv de rezolvare a situațiilor nou apărute în contexte date. Totodată, dezvoltarea noilor competențe specifice contextului actual european privind incluziunea, toleranța și managementul eventualelor conflicte a reprezentat un adevărat fir roșu din cadrul acestei sesiuni a mobilității de formare profesională.

mary Dom Mauro Inguanez unde am aflat diverse aspecte ale învățământului maltez. Sistemul educațional maltez este structurat în trepte: învățământ preșcolar (3-5 ani), învățământ primar obligatoriu (5-11 ani), învățământ gimnazial obligatoriu (11-16 ani), învățământ liceal (16-18 ani) și universitar (peste 18 ani).

Școlile malteze se împart în două categorii: publice (învățământ gratuit) și private (patronate de Biserica Romano-Catolică și independente). Paralel cu acestea, funcționează trei școli internaționale cu predare în limba engleză. Pentru mine, această mobilitate a reprezentat o reală oportunitate de a învăța noi metode eficiente de lucru privind procesul de incluziune, dar și aspecte legate de creativitate și multiculturalitate, de a-mi dezvolta abilitățile de comunicare, de a relaționa cu persoane dedicate actului educațional și, nu în ultimul rând, de a descoperi o țară cu o istorie milenară, cu oameni calzi, primitori și foarte atenți la nevoile celorlalți a declarat, la finalul activității, doamna profesor

Anca-Mihaela Floroiaia, din cadrul Școlii Postliceale Sanitare Piatra-Neamț, participant la stagiul de mobilitate. Având în vedere faptul că principiile de egalitate și incluziune fac parte din valorile fundamentale ale Uniunii Europene, trebuie să învățăm a naviga în diversitate și a crea societăți bazate pe coeziune, favorabile incluziunii în Europa. Programele Erasmus+ și Corpul european de solidaritate sunt programe esențiale care pot sprijini acest obiectiv. Incluziunea persoanelor care se confruntă cu bariere în calea accesului sau care au mai puține oportunități în educație, formare și activități pentru tineret constituie un obiectiv-cheie al mai multor inițiative de politică educațională și formare profesională.

Incluziunea este esențială pentru crearea unui mediu educațional și de formare socio-profesională echitabil, în care toți cei implicați pot învăța și se pot dezvolta armonios.

Implementarea unor activități educaționale care să răspundă diverselor nevoi ale acestora este crucială pentru succesul unei astfel de abordări.

Prof. dr. Mihai FLOROAIA

de formare profesională *Inclusion Starts With I- Learning to live all together*. La această mobilitate de formare, organizată de New Horizons Malta, au participat cadrele didactice din Cehia, Italia și România. Din cadrul Școlii Postliceale Sanitare Piatra-Neamț au participat doi dintre cei șase profesori selecționați pentru a beneficia de mobilități de formare în cadrul proiectului menționat anterior.

New Horizons Malta este o organizație prin ale cărei acțiuni contribuie la creșterea personală și profesională a persoanelor din medii diferite, construind comunități educaționale puternice și coezive. Echipa instituției este formată din adevărați profesioniști, educatori și un grup de formatori internaționali care contribuie la procesul de învățare și formare profesională pentru toți cursanții. Astfel, ea dezvoltă capacitatea cadrelor didactice de a contribui la o societate mai durabilă, în care întregul potențial al indivizilor poate fi atins

Am vizitat Școala Senglea Pri-

ani de la nașterea poetului italian; 16. **PREDA, Marin** (5 aug. 1922 – 16 mai 1960) – 65 ani de la moartea scriitorului;

17. **BOTICELLI, Sandro** (1445 – 17 mai 1510) – 515 ani de la moartea pictorului italian;

17. **DUMITRESCU, Geo** (17 mai 1920 – 28 sept. 2004) – 105 ani de la nașterea poetului și traducătorului;

19. **ȚUCULESCU, Ion** (19 mai 1910 – 27 iul. 1962) – 115 ani de la nașterea pictorului;

21. **DOBROGENU-GHE-REA, C.** (21 mai 1855 – 7 mai

1920) – 170 ani de la nașterea criticului;

21. **ARGHEZI, Tudor** (21 mai 1880 – 14 iul. 1967) – 145 ani de la nașterea poetului;

22. **HUGO, Victor** (26 febr. 1802 – 22 mai 1885) – 140 ani de

la moartea scriitorului francez;

28. **BOCCHERINI, Luigi** (19 febr. 1743 – 28 mai 1805) – 220 ani de la moartea muzicianului italian;

29. **SEBASTIAN, Mihail** (18 oct. 1907 – 29 mai 1945) – 80 ani de la moartea prozatorului și dramaturgului;

30. **RUBENS, Peter Paul** (28 iun. 1577 – 30 mai 1640) – 385 ani de la moartea artistului flamand.

Red.

CALENDAR – mai 2025

5. **ENESCU, George** (19 aug. 1891 – 5 mai 1955) – 70 ani de la moartea compozitorului și dirijorului;

06. **BLAGA, Lucian** (9 mai 1895 – 6 mai 1961) – 130 ani de la nașterea poetului, dramaturgului și filosofului;

08. **FLAUBERT, Gustave** (12 dec. 1821 – 8 mai 1880) – 145 ani de la moartea scriitorului francez;

12. **DANTE Alighieri** (12 mai 1265 – 14 sept. 1321) – 760

ani de la nașterea poetului italian;

16. **PREDA, Marin** (5 aug. 1922 – 16 mai 1960) – 65 ani de la moartea scriitorului;

17. **BOTICELLI, Sandro** (1445 – 17 mai 1510) – 515 ani de la moartea pictorului italian;

17. **DUMITRESCU, Geo** (17 mai 1920 – 28 sept. 2004) – 105 ani de la nașterea poetului și traducătorului;

19. **ȚUCULESCU, Ion** (19 mai 1910 – 27 iul. 1962) – 115 ani de la nașterea pictorului;

21. **DOBROGENU-GHE-REA, C.** (21 mai 1855 – 7 mai

1920) – 170 ani de la nașterea criticului;

21. **ARGHEZI, Tudor** (21 mai 1880 – 14 iul. 1967) – 145 ani de la nașterea poetului;

22. **HUGO, Victor** (26 febr. 1802 – 22 mai 1885) – 140 ani de

5. **ENESCU, George** (19 aug. 1891 – 5 mai 1955) – 70 ani de la moartea compozitorului și dirijorului;

06. **BLAGA, Lucian** (9 mai 1895 – 6 mai 1961) – 130 ani de la nașterea poetului, dramaturgului și filosofului;

08. **FLAUBERT, Gustave** (12 dec. 1821 – 8 mai 1880) – 145 ani de la moartea scriitorului francez;

12. **DANTE Alighieri** (12 mai 1265 – 14 sept. 1321) – 760

ani de la nașterea poetului italian;

16. **PREDA, Marin** (5 aug. 1922 – 16 mai 1960) – 65 ani de la moartea scriitorului;

17. **BOTICELLI, Sandro** (1445 – 17 mai 1510) – 515 ani de la moartea pictorului italian;

17. **DUMITRESCU, Geo** (17 mai 1920 – 28 sept. 2004) – 105 ani de la nașterea poetului și traducătorului;

19. **ȚUCULESCU, Ion** (19 mai 1910 – 27 iul. 1962) – 115 ani de la nașterea pictorului;

21. **DOBROGENU-GHE-REA, C.** (21 mai 1855 – 7 mai

1920) – 170 ani de la nașterea criticului;

21. **ARGHEZI, Tudor** (21 mai 1880 – 14 iul. 1967) – 145 ani de la nașterea poetului;

22. **HUGO, Victor** (26 febr. 1802 – 22 mai 1885) – 140 ani de

la moartea scriitorului francez;

28. **BOCCHERINI, Luigi** (19 febr. 1743 – 28 mai 1805) – 220 ani de la moartea muzicianului italian;

29. **SEBASTIAN, Mihail** (18 oct. 1907 – 29 mai 1945) – 80 ani de la moartea prozatorului și dramaturgului;

30. **RUBENS, Peter Paul** (28 iun. 1577 – 30 mai 1640) – 385 ani de la moartea artistului flamand.

Red.

România și Uniunea Europeană (I)

(urmăre din pag. 1)

a cordul de asociere a intrat în vigoare la data de 1 februarie 1995. Acesta stabilea asocierea țării noastre la Uniunea Europeană (realizarea cadrului instituțional pentru desfășurarea unui intens dialog politic; susținerea României în realizarea economiei de piață și consolidarea procesului democratic; liberalizarea circulației mărfurilor, serviciilor, capitalului și persoanelor; crearea cadrului pentru dezvoltarea cooperării economice, financiare, culturale și sociale) și formele dialogului politic.

Guvernul României a elaborat prima versiune a *Programului Național de Aderare* (PNAR) în anul 1998, ulterior fiind îmbunătățit și prezentat anual la Bruxelles. Printre principiile PNAR se numărau: principiul separării funcțiilor politice de cele administrative; principiul creării unui serviciu public de carieră, profesional și neutru politic; principiul definirii clare a valorilor, responsabilităților și relațiilor dintre instituții; principiul subsidiarității; principiul autonomiei locale decizionale, principiul transparenței actului de guvernare și administrativ; al simplificării procedurilor și actelor normative, principiul respectului

față de cetățean. Guvernul României, în cadrul reformei administrației publice, a stabilit câteva priorități: perfecționarea sistemului de organizări și conducere a pachetului informațional la nivelul aparatului de lucru al Guvernului; întărirea decizională la nivel guvernamental; instituirea unui serviciu public profesionist și neutru cu legături eficiente între nivelurile politic și administrativ; redefinirea atribuțiilor ce revin ministerelor și agențiilor guvernamentale ca organisme menite să fundamenteze politici sectoriale; continuarea procesului privind descentralizarea și întărirea autonomiei locale; creșterea gradului de transparență față de mass-media și crearea unei rețele de parteneriat cu societatea civilă etc.

De la 1 august 1996, România a beneficiat de asistență financiară prin intermediul programelor comunitare. Programele inițiate în anul 1997 au fost transpuse în peste 260 de proiecte derulate în *Programul Socrates* (în domeniul educației), peste 200 de proiecte derulate în cadrul *Programului Leonardo da Vinci* (dedicat formării profesionale); aproximativ 450 de proiecte în *Programul Youth for Europe*. Din anul 1990 Guvernul României este beneficiar al Programului PHARE. Peste 1 miliard de EURO a fost alo-

cat țării noastre în perioada 1990-1998. Principalele domenii care au beneficiat de asistența PHARE au fost privatizarea, restructurarea, întreprinderile mici și mijlocii, educația, transporturile, agricultura, sănătatea. De la 1 ianuarie 2000, trei fonduri de pre-aderare au intrat în funcție: SAPARD pentru agricultură, PHARE și ISPA pentru transport și mediu.

După deschiderea oficială a Programului de aderare, pe 15 februarie 2000, la Bruxelles, România și Uniunea Europeană au încheiat, în data de 26 mai 2000, negocierile pentru cinci capitole ale dosarului de aderare (întreprinderi mici și mijlocii, știință și cercetare, educație, formare profesională și tineret, relații externe și politica externă și securitatea comună).

Intrarea României în Uniunea Europeană s-a realizat la 1 ianuarie 2007, când a devenit stat membru al Uniunii Europene, calitate ce implică atât drepturi, cât și obligații, toate acestea derivând din tratatele și legislația adoptate de la înființarea Uniunii până în prezent.

Este cunoscut faptul că România nu era pregătită să fie admisă în primul val, dar prin dimensiunea sa, prin numărul de locuitori, prin așezarea geografică, țara noastră poate fi un avanpost de stabilitate al Uni-

unii. Contextul aderării României la Uniunea Europeană a fost unul cu totul special, țara noastră aderând la o Uniune cu 25 de membri, la trei ani după ultima sa extindere. Participarea la o grupare integraționistă determină o serie de transformări, de mai mică sau mai mare amploare, la nivelul statelor participante. Amplasarea acestor transformări variază în funcție de stadiul de integrare atins de gruparea regională și pot îmbrăca forma redefinirilor instituționale și/sau de conținut/adoptare al politicilor sectoriale (policy making) etc.

Aderarea României, ca și a celorlalte state candidate, a avut în vedere respectarea elementelor de condiționalitate impuse prin cele patru criterii de aderare: criteriul politic (garantarea statului de drept); criteriul economic (existența unei economii de piață funcționale care să permită statului candidat să facă față presiunilor concurențiale și forțelor pieței în cadrul UE); criteriul juridic (însușirea acquis-ului comunitar în vigoare la momentul aderării); criteriul administrativ (asigurarea stabilității instituțiilor și a capacității de a-și asuma obligațiile derivate din calitatea de membru al Uniunii Europene).

(va urma)

Expoziția Petru DIACONU – pictură & artefacte

În perioada 1-14 mai 2025, Galeria de Artă „Lascăr Vorel” din Piatra-Neamț au găzduit pe simeze lucrările expoziției *Petru DIACONU – pictură & artefacte*. Vernisajul expoziției a avut loc marți, 6 mai 2025, și a fost prezentat de criticul de artă Emil Nicolae, alături de artistul expozant.

Expoziția cuprinde în total 73 de lucrări, unele realizate în tehnica acrilic pe pânză, având ca tematică natura, femeia, viața, dar și lucrări de reliefuri, realizate în tehnica linogravură.

Conceptul expozițional ne este prezentat în câteva rânduri de către artist: „Expoziția de față se vrea o sinteză a lucrărilor din ultimii ani și este și un fel de aniversare: 49 de ani de la prima expoziție de la Casa Universitarilor din Iași. Ea este organizată ca o carte de nuvele-schițe, sau ca o carte de poezie, sau ca un spectacol compus din mai multe secvențe. Lucrările au fiecare independența lor. Deși diferite, sunt subordonate propriului meu stil. Stilul înseamnă omul în concepția mea.

Ca tehnică, folosesc culori acrilice pe pânză sau rășini sintetice.

Ca subiecte ar fi: „sămânța”, păsări, frunze, fluturi... care nu sunt păsări, frunze, fluturi ci sunt asocieri dintre diverse elemente cel mai adesea spontane – care conduc spre o idee ...

Subliniez latura decorativă a fiecărei lucrări vs cenușul, anostul, alarmantul stării în care adesea ne găsim.

Prefer deci imagini confortabile care sper să ajungă la semenii.

Pentru mine arta se aseamănă cu locul unde îți se pare că

cerul se unește cu pământul, și alergi să ajungi acolo... Și când ajungi... constai că e... mai încolo! Și mai încolo... și mai încolo...!!

Cred că drumul până „mai încolo” e important.”

Referințe critice: „În aceste „vremuri murdare” (din mai multe puncte de vedere: moral, social, economic, politic și chiar – de ce nu? – filosofic), Petru Diaconu ne propune un spațiu artistic curat. Adică, estetic vorbind, de exemplu fără nici o picătură de grotesc... Pictorul nostru se așează împotriva „vremurilor” (și a binecunoscutului dicton vechi și fatalist), făcând apel la resursele de bine și frumos ce par uitate. Privită din această perspectivă, putem spune că expoziția lui Petru Diaconu este de-a dreptul polemică!

Fapt ce nu anulează profunzimea mesajului, transmis printr-un discurs plastic alcătuit dintr-o sumă de simboluri naturiste care transcend decorativului. Ba chiar invocă, subtil, o „aura divină”, dacă ne gândim la un concept panteist apărut în Evul Mediu și întărit de B. Spinoza în secolul XVII – „natura naturans” (sub forma „Dumnezeu este natura, iar natura este Dumnezeu” – Deus sive Natura).

Pe de altă parte, nu e greu de observat că Petru Diaconu, de fapt, rescrie natura într-o viziune proprie, fără să o contrazică. E un proces de recreare, de re-”facere” a lumii, pornit din orgoliu firesc al artistului, care este el însuși un creator, Avem astfel o variantă de fantastic „cuminte”, să spunem, care demonstrează că armonia (și nu devălmășia!) poate fi la locul ei și în modernitate.” (Emil Nicolae)

Red.

I.3. Evoluția cronologică a legislației școlare (1918-1948)

(urmare din numărul trecut)

Ministerul Instrucțiunii, cu toate că întâmpina dificultăți vizibile, depunea eforturi consistente pentru a reorganiza învățământul primar, în special, în scopul asigurării școlarizării pentru toți copiii din România, lucru realizat parțial în perioada interbelică, când s-a observat o creștere a procentului de frecvență școlară, de la 40%, la aproape 90%. O altă dificultate întâmpinată în sistemul de învățământ era legată de bazele ideologice care, de asemenea, erau impuse prin legile școlare. Legislația era aprobată și gândită în spiritul unei educații dedicate întregului popor, în concordanță cu ideea de stat național în care rolul școlii era acela de a pregăti noile generații pentru un nou tip de societate, cu nobile scop de a realiza „unificarea sufletească națională și readucerea celor înstrăinați de ea”.

Conform cercetărilor noastre, remarcăm că, legile școlare, pentru perioada 1918-1948, au fost adoptate, cu precădere, în timpul guvernărilor liberale. O excepție ar putea fi considerată strategia lui Dimitrie Gusti, cel care a promovat în timpul mandatului său obiectivul politic de a demonstra că în timpul guvernării țărăniște „școala de toate gradele și

Petre Andrei

intelectualitatea, de la învățător la marii creatori de artă și știință, vor avea un sprijin eficient și competent” și cele două legi pentru învățământul primar și secundar din 1939, la inițiativa ministrului Petre Andrei.

Luând în considerație doar legile dedicate învățământului preuniversitar, din perioada 1918 – 1948, prezentăm o scurtă evoluție cronologică a adoptării acestora:

- *Legea pentru învățământul primar și primar normal* (26 iulie 1924, în guvernul I.I.C. Brătianu, ministrul instrucțiunii C. Angelescu).

- *Legea asupra învățământului particular* (22 decembrie 1925, în

guvernul I.I.C. Brătianu, ministrul instrucțiunii C. Angelescu).

- *Legea pentru învățământul secundar comercial și industrial* (în anul 1936, guvernul Tătărescu, ministrul instrucțiunii, C. Angelescu).

- *Legea pentru învățământul secundar teoretic* (15 mai 1928, guvernul Vintilă I. C. Brătianu, ministrul

într-o clasă din Europa era de 30 de elevi pentru un învățător.

În data de 23 septembrie 1923 a fost adoptată *Legea privind învățământul silvic*, domeniu de activitate organizat pe trei grade: inferior, mediu și superior.

Rămân în istorie mandatele doctorului Constantin Angelescu,

560.000, numărul adulților care au urmat cursuri a ajuns la peste 730.000, a crescut vertiginos numărul de învățători calificați datorită școlilor normale de băieți și fete, numărul anilor de învățământ obligatoriu s-a modificat de la 4 la 7 ani.

Legea învățământului primar din 1924 a fost completată cu *Legea învățământului primar din 1934*, cele două legi aducând îmbunătățiri substanțiale organizării școlilor normale. Într-o notă de firesc legislativ s-a înscris și *Legea învățământului secundar din 1928*, cu modificările ulterioare din 1934 și 1937, modificări de detaliu, deoarece principiile generale erau definite din anul 1928 și rămăneau valabile.

În anul 1928, ministrul Angelescu expunea o altă expunere de motive pentru *Legea învățământului secundar*, cu prezentarea celei mai mari probleme a învățământului, în opinia sa: lipsa de legături dintre școli. Legile zădărniceau trecerea de la o școală practică la o școală teoretică. Conform acestui principiu s-a scris *Legea din 1928*, o lege care producea legături între școli, indiferent de grade, profil și ramuri de învățământ, sistemul pornea de la o bază comună – *școala primară*, urmată de școala secundară elemen-

Legislația școlară din România în perioada 1918 – 1948

(3)

instrucțiunii C. Angelescu).

- *Legea privind organizarea învățământului agricol* (27 iulie 1929, guvernul Iuliu Maniu, ministrul instrucțiunii N. Costăchescu).

- *Legea de organizare a învățământului comercial secundar* (1 aprilie 1936, guvernul Tătărescu II, ministrul instrucțiunii C. Angelescu).

- *Legea pentru organizarea și funcționarea învățământului secundar industrial de băieți și fete* (16 aprilie 1936, guvernul Tătărescu II, ministrul instrucțiunii C. Angelescu).

- *Legea pentru organizarea și funcționarea învățământului secundar teoretic* (4 noembrie 1939, guvernarea Armand Călinescu, ministrul instrucțiunii Petre Andrei).

- *Legea pentru învățământul primar și primar normal* (27 mai 1939, guvernarea Armand Călinescu, ministrul instrucțiunii Petre Andrei).

- *Decretul nr. 175 pentru reforma învățământului din 1948 și decretul nr. 1.383 din 2 august 1948*, apărut în Monitorul Oficial cu nr. 177 din 3 august 1948.

Trecând peste dificultățile create de instabilitate și subfinanțare, se poate aprecia că a existat o evoluție constantă a calității educației prin creșterea numărului de școli primare, în special, și scăderea numărului de elevi alocați unui învățător ce avea în grijă, în medie, 46 de elevi, în mediul rural, în timp ce în mediul urban, media era de 37 de elevi la un dascăl, decalajul României față de țările Europei fiind destul de mare, cifra optimă a numărului de elevi

prezent în toate guvernele liberale pe funcția de ministru al instrucțiunii publice, ca fiind cele mai importante, cu privire la deciziile luate, ministru câștigându-și, în mod onest, locul de cea mai importantă personalitate în domeniul reformei învățământului interbelic, reușind să asigure un cadru unificator al sistemului educațional.

Activitatea legislativă a ministrului Constantin Angelescu a început de la primul mandat, însă roadele deciziilor sale au căpătat sens și autoritate asupra învățământului românesc prin *Legea învățământului primar și normal primar*, promulgată la 26 iulie 1924. Această lege construia fundamentul sistemului școlar interbelic, atât de necesar spre a răspândi educația elementară în rândul tuturor categoriilor sociale, în special în rândurile țărănimii de unde proveneau cei mai mulți analfabeți.

În expunerea de motive pe care doctorul Constantin Angelescu o făcea în întâmpinarea legii învățământului, prezentată în fața Parlamentului, folosea ca argument pentru votarea legii nevoia de unificare a celor patru tipuri de școli, cu tendințe și orizonturi diferite, din provinciile românești, pornind de la premisa că această unificare educațională și culturală, producea, în fapt, unificarea întregului neam românesc.

Consecințele imediate ale aplicării legii de la 1924, începând chiar cu anul școlar 1924-1925, au fost vizibile și rapide pe tot întinsul țării: numărul copiilor care au urmat școala primară a crescut cu peste

Constantin Angelescu

tară, școli ce pregăteau elevii pentru următoarele forme de învățământ, teoretic sau practic.

Prin comparație cu legea lui Spiru Haret din 1898 care legifera opt clase împărțite în ciclul gimnazial inferior și ciclul superior, liceul de patru ani și împărțit în cele trei secții, *Legea învățământului secundar din 1928* prevedea înființarea liceului unitar de *șapte clase*: gimnaziul de 4 ani și liceul de 3 ani. Această reducere se considera a fi necesară în condițiile vieții de după Primul Război Mondial și a nevoii de a forma rapid resurse umane.

Paula Lorena Scurtu, mezzosoprană: „Încerc să transform fiecare frază muzicală într-o poveste”

Printr-un timbru de mezzosoprană de o rară calitate, la care se adaugă evidenta bucurie de a cânta, Paula Lorena Scurtu, elevă în clasa a XI-a la Liceul de Arte „Victor Brauner”, a marcat maximul succes (100 de puncte), la faza națională a Olimpiadei de Interpretare Instrumentală, Vocală și Studii Teoretice Muzicale (9-11 aprilie 2025, Galați). Drumul său mereu ascendent prefigurează o strălucită carieră în domeniu. Totodată, acest rezultat vorbește despre o tradiție pe care școala pietreană de canto clasic o cultivă cu nenumărate beneficii.

– Paula, pentru început, te rog să-mi expui câteva impresii despre participarea la etapa națională a Olimpiadei.

– Pentru mine, a reprezentat o oportunitate de a-mi evidenția potențialul artistic, timbrul vocal și prezența scenică. Am fost implicată în mai multe concursuri, însă niciunul nu se poate compara cu experiența și emoțiile trăite în cadrul acestei etape. În momentul interpretării, pot spune că frazele muzicale s-au revărsat prin emoție și au prins viață cu fiecare respirație, conturând trăiri autentice. Totodată, participarea la Gala Laureatilor a fost o experiență deosebită. M-am bucurat să-i am alături pe profesorii mei îndrumători: Narcisa Elena Pavel și Adrian Stroici, care mi-au oferit sprijinul și încrederea lor necondiționată.

– Îți place ideea de concurs – în muzică, și, în general, în artă?

– Personal, îndrăgesc ideea de concurs în domeniul meu, canto clasic, pentru că îmi oferă ocazia să mă exprim prin muzică și să transmit emoție. De fiecare dată, când urc pe scenă, simt un amestec de emoții: entuziasm, adrenalina și bucuria de a fi în fața unui public și a unei comisii de evaluare. Toate aceste trăiri fac ca participarea la concursuri să fie o experiență specială. Din punctul meu de vedere, la nivel general, concursurile de muzică sau artă oferă vizibilitate și încurajează performanța, însă trebuie spus că arta rămâne subiectivă, fiind greu de evaluat după reguli stricte.

– Ce perspective întrezărești după câștigarea unui asemenea premiu?

– Acest premiu reprezintă o răsplată a muncii depuse pentru fiecare interpretare, atât de mine, cât și de doamna profesoară Narcisa Elena Pavel. Mă motivează și mă încurajează să continui cu încredere pe drumul ales și să rămân dedicată acestei arte.

– Cine ți-a remarcat din vreme calitățile vocale?

– Calitățile mele vocale au fost remarcate de unchiul dinșpre tată, cu care obișnuiam să cânt muzică populară, romanțe și muzică bisericască. Impresionat de urechea mea muzicală, acesta i-a îndemnat pe părinții mei să mă îndrum spre Liceul de Arte „Victor Brauner”, unde am devenit elevă încă din clasa a IV-a.

– Ce apreciezi cel mai mult la interpretarea ta?

– Cel mai mult apreciez abilitatea de a transmite emoție autentică ascultătorilor, prin nuanțe subtile, respirație și dinamică. Încerc să transform fiecare frază muzicală într-o poveste, în care cei care ascultă pot simți trăirile personajului. Fiecare interpretare devine astfel o oportunitate de a comunica prin sunet, sprijinită și de tehnica vocală pe care o dezvolt în mod constant.

– Dintre artiștii de azi, care sunt preferații tăi?

– Le admir, în mod special, pe Elina Garanča, Cecilia Bartoli și Aigul Akhmetshina. Le apreciez pentru expresivitatea aparte, timbrul distinct și stăpânirea tehnicii vocale. Fiecare are un stil unic, dar toate reușesc să transmită emoție autentică și să creeze momente memorabile pe scenă.

– Așadar, după cum ai spus, fiecare artist liric are niște date native inconfundabile, care îl fac unic în exprimare. Ale tale care sunt?

– Cred că punctele mele forte sunt timbrul și registrul grav, care oferă profunzime interpretării. Vocea de mezzosoprană permite accesul la roluri puternice, cu intensitate emoțională, dar și cu finețe. Deși sunt încă în formare, îmi doresc să evoluez constant și să dezvolt o expresivitate care să mă reprezinte autentic.

– Cum s-a produs întâlnirea cu profesoara Narcisa Elena Pavel, magistra ta?

– Am cunoscut-o pe doamna profesoară Narcisa Elena Pavel prin intermediul profesoarei mele de canto tradițional. Eram în clasa a VIII-a și nu știam încă în ce direcție să merg – canto clasic sau canto tradițional. Deoarece nu se putea susține examen de admitere la ambele secțiuni, am fost îndrumată să o cunosc pe doamna profesoară, pentru ca să mă asculte și să-mi spună dacă am potențial pentru canto clasic. Încă de la prima noastră întâlnire, în urma unor vocalize, amândouă am fost surprinse de timbrul meu grav. Mi-a spus că este posibil ca, la maturitate, să devin mezzosoprană. Sub îndrumarea domniei sale, am început să descopăr frumusețea operei și să mă apropiu cu tot sufletul de acest domeniu. Pe parcursul orelor de studiu, am crescut treptat, am învățat, m-am format. Doamna profesoară mi-a oferit sprijin, încredere și răbdare. Alături de domnia sa, am făcut primii pași pe un drum artistic care mă definește și pe care doresc să-l continui cu seriozitate și pasiune.

„Paula se remarcă printr-o mare seriozitate,

reușind să înțeleagă toate informațiile care țin atât de tehnica vocală, cât și de noțiunile interpretative. Are o memorie muzicală foarte bună care o ajută să-și însușească rapid indicațiile profesorului. A asimilat, în scurt timp, impostafia vocală, reușind să își formeze un timbru puternic, precis și armonios de mezzosoprană” – prof. Narcisa Elena Pavel.

A consemnat Violeta MOȘU

I.3. Evoluția cronologică a legislației școlare (1918-1948)

Așadar, *Legea pentru învățământul secundar din 1928*, prevedea un singur tip de liceu pentru toți elevii, urmând apoi o specializare în universități sau școli superioare speciale. În 1934 s-a revenit la durata de opt ani de studiu. Demn de reținut este faptul că, datorită legii din 1928, au dispărut deosebiriile dintre școlile secundare de băieți și școlile secundare de fete, diferențele între progra-

mele școlare, deși în liceele de băieți și în cele de fete erau deja materii de studiu comune, cu excepția dexterităților manuale, pentru fete.

În cadrul sistemului de învățământ secundar erau incluse următoarele tipuri de învățământ:

- Învățământul secundar teoretic, pentru gimnaziile și liceele teoretice;
- Învățământul normal, înființat pentru pregătirea viitorilor învățători;
- Seminarele teologice;

- Învățământul comercial, organizat în gimnaziile și liceele de profil;
- Învățământul industrial, organizat în gimnaziile industriale, liceele industriale și școlile speciale industriale;
- Învățământul agricol, organizat prin intermediul școlilor agricole de gradul I și II, al școlilor de economie casnică de gradul I și II pentru fete, aflate în coordonarea Ministerului Agriculturii și Domeniilor;
- Învățământul militar, organizat

de Ministerul Apărării Naționale.

În viziunea doctorului Constantin Angelescu, evoluția făcea parte din educație, inclusiv din evaluare, propunând modificarea examenelor de sfârșit de an, a examenelor de capacitate și de admitere în liceu precum și introducerea examenului de bacalaureat, trepte firești pentru absolvenții valoroși și bine pregătiți.

Prof. dr. Elena PREDA

Conferința „Școala fără bibliotecă – un viitor fără rădăcini”

În contextul Zilei Internaționale a Cărții și a Drepturilor de Autor și a Zilei Bibliotecarului, pe 23 aprilie 2025, la Liceul „Vasile Alecsandri” din Ungheni a avut loc Conferința Zonală a Bibliotecarilor cu genericul „Școala fără bibliotecă – un viitor fără rădăcini”. La acest eveniment, organizat de Centrul Sindical Ramural Teritorial Ungheni, în parteneriat cu Direcția Educație Ungheni, au participat 59 de bibliotecari școlari, manageri, activiști și lideri sindicali din raioanele Ungheni, Călărași și Nisporeni.

Activitatea a fost structurată în patru panouri tematice:

1. „Biblioteca școlară – între viziune și realitate” – unde s-au analizat provocările infrastructurale, integrarea bibliotecii în actul

educational și modelele de bună practică.

2. „Bibliotecarul școlar – sta-
tut, provocări, perspective” – care a scos în evidență lipsa unui cadru legislativ clar, nevoia de formare continuă și echitatea salarială.
3. „Biblioteca școlară în era digitală – inovație sau declin?” – un panel despre adaptarea bibliotecii la noile tehnologii, atragerea elevilor și digitalizarea resurselor.
4. „Rolul sindicatelor în susținerea bibliotecarilor școlari” – ce a adus în discuție sprijinul instituțional, inițiativele legislative și parteneriatele intersectoriale.

educational și modelele de bună practică.

social:
- Lipsa unui Regulament cadru de funcționare a bibliotecilor

școlare, a unui cadru legislativ explicit pentru domeniu;

- Articole de buget modeste, bugete austere, care nu permit achiziții de carte sustenabile;

- Dotarea bibliotecilor realizată conform standardelor minime, spații neatractive, lipsa tehnicii de calcul – constituie un impediment în realizarea tendinței de digitalizare a serviciilor prestate;

- Lipsa unei Strategii Naționale pe domeniu;

- Mai mulți vorbitori s-au referit la elemente de discriminare, inclusiv lipsa suportului financiar de 4000 lei și pentru bibliotecari; necesitatea revizuirii Statutului bibliotecarului școlar, care ar trebui să fie tratat ca și cadru didactic.

Participanții au adoptat și semnat o Rezoluție finală, prin care se subliniază angajamentul pentru:

• recunoașterea rolului central al bibliotecii în educație;

• modernizarea infrastructurii și digitalizarea serviciilor;

• profesionalizarea bibliotecarilor și consolidarea statutului acestora;

• parteneriate active între școli, sindicate și autorități;

• protejarea drepturilor bibliotecarilor în fața subfinanțării.

La acest eveniment, dedicat rolului esențial al bibliotecii școlare în formarea generațiilor viitoare, a participat președintele Federației Sindicale a Educației și Științei din Republica Moldova, dl Ghenadie Donos. Dânsul a reconfirmat faptul că biblioteca școlară trebuie să rămână un pilon fundamental al actului educațional, iar bibliotecarul – un formator de conștiințe, ghid calificat și motivat în lumea cunoașterii. (N.R. – Comunicat informativ)

Federația Sindicală a Educației și Științei

Concursul Național de Interpretare Artistică „Tinere Talente” (Ediția a IV-a)

Organizat de Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău și desfășurat la 13 aprilie 2025, evenimentul a unit zeci de grupuri și ansambluri de dans din Moldova și România.

Concursul Național de Interpretare Artistică „Tinere Talente” este un eveniment de referință în peisajul cultural românesc, dedicat cultivării și promovării valorilor artistice exprimate prin limbajul universal al dansului. Ajuns, la a 4-a ediție, acesta oferă tinerilor pasionați de dans o platformă vibrantă pentru a-și demonstra măiestria, creativitatea și pasiunea pentru arta mișcării în ritmuri folclorice.

Concursul Național de Interpretare Artistică „Tinere Talente” nu este doar un eveniment dedicat profesioniștilor sau viitorilor artiști. El reprezintă o oportunitate unică pentru publicul larg de a se bucura de frumusețea și expresivitatea dansului, de a descoperi talente remarcabile și de a fi inspirat de pasiunea și dedicarea tinerilor interpreți. Atmosfera electrică, costumele spectaculoase și energia debordantă de pe scenă transformă fiecare ediție într-o adevărată sărbătoare a artei mișcării.

Ediția 2025 a Concursului Național de Interpretare Artistică „Tinere Talente” a dat multă bătaie de cap juriului, care a urmărit fiecare detaliu de exprimare artistică, în evoluția fiecărui participant.

Mai mult decât o simplă competiție, Concursul Național de Interpretare Artistică „Tinere Talente” se dorește a fi un spațiu de întâlnire și schimb de experiență pentru viitorii artiști ai scenei românești de pretutindeni. Evenimentul încurajează explorarea dansului popular și reflectă bogăția și dinamismul scenei coregrafice naționale.

Concursul nu se concentrează doar pe aspectele tehnice ale execuției, ci pune un accent deosebit pe interpretarea artistică, pe capacitatea concurenților de a transmite emoție și de a spune o poveste prin mișcare. Originalitatea coregrafiei, expresivitatea corporală, prezența scenică și conexiunea cu muzica sunt elemente cheie în evaluarea performanțelor. Numărul mare de participanți doritori și sala arhiplină demonstrează interesul tinerei generații către valorile naționale, dar și devotamentul instructorilor de dans.

Evenimentul cultural-artistic, desfășurat în preajma Zilei Mondiale a Dansului, se înscrie în seria de activități planificate în anul aniversar al Universității Pedagogice Ion Creangă din Chișinău, 2025 – 85 de ani de la fondare și a fost organizat de către dl Ion Benchechi, lector universitar, coregraf, conducător artistic al Ansamblului model de dansuri populare „Ciuleandra” al UPSC. (Sursa: <https://upsc.md/>)

Red.

Două inimi, o singură limbă – Moldova și România, împreună în spirit!

• Maramureșenii, întâmpinați cu pâine și sare!

La 1 mai, curent, am trăit bucuria de a primi vizita unor oaspeți dragi din România – o echipă de lideri sindicali, din Maramureș. În semn de ospitalitate și respect, oaspeții au fost întâmpinați cu tradiționala pâine și sare.

În sala de festivități a liceului a urmat un moment simplu, dar profund, care ne-a unit sufletele – interpretarea de către gazde a cântecului „Țara mea-i un colț de rai”, pe care, spre bucuria noastră, l-au pregătit și oaspeții pentru noi, intonându-l împreună, relevând astfel ideea acestei întâlniri – „Două inimi, o singură limbă – Moldova și România, împreună în spirit”. Le-am prezentat cu mândrie colegilor noștri maramureșeni aspecte din cultura noastră organizațională: drapelul și stema liceului – simboluri care vorbesc despre cine suntem și ce dorim să construim împreună.

Vizita a continuat în holul liceului, unde expoziția cercurilor școlare a vorbit de la sine despre talentul, pasiunea și implicarea elevilor și a cadrelor didactice. Au explorat spațiile noastre educaționale, un adevărat motiv de mândrie pentru liceul nostru.

O zi deosebită, un prilej excelent de dialog deschis, schimb de idei și consolidare a colaborării dintre două echipe care au același spirit. Un moment de reconectare, de împărtășire a experiențelor și de reafirmare a valorilor care ne unesc: solidaritatea, respectul și dorința de a face lucruri bune și frumoase. Mulțumiri alese organizatorilor: Ana Cimpoeșu, lider sindical FSEȘ Hâncești, și dnei Ioana Petreș, lider sindical din Maramureș, pentru interesul și deschiderea cu care au pășit în universul nostru educațional.

Rodica LILICU,
președinte comitetului sindical al LT
„Ștefan Holban”, Cărpineni

• Zi de neuitat la liceul nostru!

La 1 mai, de Ziua solidarității oamenilor muncii, am avut onoarea de a primi la LT Lăpușna Hâncești o delegație de profesori sindicaliști din județul Maramureș, România – oaspeți de seamă, care ne-au adus nu doar emoție și căldură, ci și dorința de colaborare și prietenie între școli de pe ambele maluri ale Prutului.

Încă de la poartă, delegația a fost întâmpinată cu colac și sare în acordurile cântecului „Țara mea-i un colț de rai” – un moment plin de vibrație și mândrie națională.

În curtea liceului, Ansamblul de dansuri „Lăpușnița” a prezentat un spectacol impresionant care a trezit emoții autentice și a oferit o

adevărată lecție de suflet și tradiție. Această primă întâlnire a deschis inimi și a creat conexiuni dincolo de cuvinte.

Turul liceului le-a dezvăluit oaspeților noștri spații moderne și creative, de la Clasa Viitorului, cabinetul de chimie și sala de imprimare 3D, până la expoziții cu lucrări deosebite

și biblioteca noastră primitoare.

Evenimentul s-a încheiat cu un moment original și spectaculos – Gala „Eco Fashion Show”, unde elevii noștri au impresionat prin creativitate, costume autentice și un mesaj clar: educația poate fi și frumoasă, și responsabilă!

Unul dintre cele mai apreciate momente ale zilei a fost masterclass-ul oferit cu pasiune de coregraful Veronica Părău, în care profesorii din Maramureș au învățat pașii dansului „Oiera” – un dans tradițional din regiunea satului Lăpușna. A fost o bucurie să vedem zâmbete, aplauze și emoții sincere la fiecare pas!

O zi plină de suflet, tradiție, inovație și prietenie! Impresii frumoase și amintiri deosebite ne leagă acum de o echipă de profesori minunați, alături de care sperăm să construim proiecte comune durabile.

Mulțumim tuturor celor implicați în organizare!

Nina MALIC,
director adjunct pentru educație,
LT Lăpușna Hâncești

• Un schimb de experiență memorabil în Republica Moldova

În perioada, 30 aprilie 2025 – 3 mai 2025, o delegație de profesori sindicaliști ai SLI Maramureș, reprezentată de dna președintă Ioana Petreș, a participat la un schimb de experiență în Republica Moldova, inițiat de dna Ana Cimpoeșu, președinta sindicatului din raionul Hâncești. În cadrul schimbului de experiență, programul activităților a fost unul diversificat și a constat în derularea de activități în două unități reprezentative cu rezultate excelente în pregătirea elevilor, precum și vizite de lucru la Confederația Națională Sindicatelor din Moldova și Institutul Muncii din Chișinău.

În prima zi, activitățile au debutat cu salutul de bun venit al domnului Ghenadie Donos – președintele Federației Sindicale a Educației și Științei din Republica Moldova. A urmat vizita profesorilor maramureșeni, în două unități de elită din raionul Hâncești: Liceul Teoretic „Ștefan Holban” din Cărpineni și Liceul Teoretic „Lăpușna”, din localitatea Lăpușna. Am fost impresionați de profesionalismul, talentul, dăruirea cadrelor didactice care ne-au facilitat un schimb de idei extrem de eficient privind procesul didactic inovativ, modalitățile de lucru cu elevii, utilizând laboratoare și spații dotate în concordanță cu cerințele moderne.

Astfel, au fost vizitate laboratoarele Clasa viitorului, laboratorul STEAM, laboratorul de robotică, cabinetul de informatică cu cel de creare a site-urilor web, bibliotecile școlilor, cabinetele de limbi moderne precum și cel de fizică, chimie, biologie, istorie și geografie. De asemenea, ne-au prezentat cabinetele de lucru ale specialiștilor psihologi, logopezi și profesorii de sprijin în cabinetele extrasenzoriale precum și sala de dans în care am fost implicați activ pentru a învăța un dans popular specific zonei dar și la vizionarea unei parade a creațiilor realizate de către elevii școlii Lăpușna în cadrul Eco Fashion Show, ediția a V-a. Atmosfera caldă, prietenoasă și frățească am simțit-o pe tot

parcursul zilei, iar la fiecare pas am simțit ospitalitate, respect și bucurie.

Doina KONTA,
formatoare Casa Corpului Didactic Baia Mare
(continuare în pag. 16)

Două inimi, o singură limbă – Moldova și România, împreună în spirit!

(urmare din pag. 15)

Am petrecut o zi de neuitat, pentru care mulțumim doamnelor directoare Tamara Macari de la Liceul Teoretic „Ștefan Holban” din Cărpineni și Viorica Rotaru de la Liceul Teoretic „Lăpușna”, precum și minunatelor colective, pe care le conduc. Ziua s-a încheiat cu un spectacol emoționant oferit de Ansamblul Folcloric „Pe un picior de plai Pașcani” – profesor coregraf Ecaterina Ursu.

În a doua zi, activitățile s-au desfășurat în Chișinău. Delegația SLI MM a fost primită la sediul Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova de către președintele Igor Zbucu și șefii departamentelor Confederației. Tematica discuțiilor a vizat: dialogul social, negocieri colective, integrarea tinerilor pe piața muncii, salarizare etc.

A doua vizită a avut loc la Institutul Muncii – director general Viorel Braga și Dorin Suruceanu, director adjunct – șef departament

educație, cercetare și relații internaționale. Institutul Muncii este o instituție subordonată Confederației și are o activitate extrem de complexă. Discuțiile noastre s-au purtat în zona formării profesio-

nale și a ofertei de cursuri pentru membri de sindicat.

Ambele vizite au fost constructive și memorabile pentru liderii SLI MM.

La activitățile desfășurate în

cadrul parteneriatului SLI MM cu frații noștri moldoveni, au participat, atât la prima ediție cât și la cea de-a doua, lideri SLI MM și formatori din cadrul Casei Corpului Didactic a Județului Maramureș.

Documentarul „Siberia din oase” proiectat în școlile din Republica Moldova

Filmul „Siberia din oase”, regizat de Leontina Vatamanu, este o docudramă dedicată basarabenilor deportați în Siberia în perioada anilor 1941-1949. Filmul e construit pe mărturiile a patru protagoniști care au fost ridicați și trimiși forțat

în Siberia în cel de-al doilea val de deportări, în noaptea din 6 spre 7 iulie 1949.

Fiecare episod are o istorie separată iar în ansamblu, ele punctează ororile și dramele prin care au trecut zeci de mii de basarabeni în perioada stalinistă. Bazată pe fapte reale, pelicula

poartă povestea tragediei unei întregi generații năpăstuite de români basarabeni.

În anii 1944-1945, aproximativ 56.000 de persoane născute pe teritoriul actual al Republicii Moldova au decedat în lupta contra Germaniei naziste. După finalizarea războiului, Moscova a desfășurat în Basarabia foametea organizată, aceasta luând viața a aproximativ 200.000 de persoane. Apoi a urmat și al doilea val de deportări și execuții, procesul de rusificare al populației noastre devenind și mai agresiv.

Filmul a fost vizionat, în mod obligatoriu, de către elevii claselor V-XII din toate instituțiile publice și private, pe data de 8 mai 2025.

Ministrul Educației și Cercetării, Dan Perciu: „Filmul este un documentar privind una dintre cele mai dramatice istorii din trecutul poporului nostru și a deportărilor. Este un film care se bazează pe cazuri reale a patru copii care au trecut prin acele tragice evenimente. Se aliniază și cu curriculumul nostru școlar, care vorbește despre deportări. Este un eveniment crucial al istoriei noastre. În primul rând, pentru ca asemenea evenimente să nu se mai repete vreodată”.

Angelina BEGU

Am participat, la începutul lunii mai, la Teatrul Tineretului, la un atelier dedicat artei actorului, cu un accent special pe *Commedia dell'arte*. Întâmplarea mi-a readus în prim-plan o întrebare care ne preocupă adesea: poate un atelier să îmbine în mod firesc dimensiunea didactică cu antrenamentul invizibil? De ce invizibil? Pentru că travaliul din spațiul artistic, locul unde actorul explorează, rămâne mereu o taină pentru public. *Laboratorul*, orizontul scotocirilor în propriul sine, se va dizolva rapid în creația actorului pe scenă; ascuns privirii, el este deductibil doar în finalitatea actului artistic.

Dacă actorul ar fi întrebat ce anume a contribuit la transformarea performanței sale prin acel tip de antrenament, este posibil să nu poată oferi o explicație precisă. Totuși, ar putea afirma că, în momentele performative, se simte mai prezent scenic, mai nuanțat artistic.

Această experiență ne-a amintit de unul dintre cele mai semnificative *ateliere* din istoria

Prințul constant - 1965
Arhiva Institutului Grotowski

artei actorului, cel susținut în 1965 de Jerzy Grotowski, regizor, actor și teoretician polonez, la Teatrul din Opole, împreună cu actorul său emblematic Ryszard Cieślak.

Cu doi ani înaintea premierei spectacolului *Prințul constant* (rolul definitoriu al lui Ryszard Cieślak), cei doi au explorat împreună dimensiunea psihologică și spirituală a actorului, încercând să se elibereze de șabloane (*via negativa*), de ideile preconcepționate despre ce ar trebui să însemne a fi actor. Pentru regizorul polonez, exercițiul introspectiv nu era doar disciplină, ci un drum către revelarea sacralității interioare a actorului, o experiență posibilă doar prin depășirea convențiilor estetice impuse.

Pentru Grotowski, adevărul artistic se regăsește într-un spațiu interior profund, nu în suprafață, în ecleraș sau în coduri scenografice. Pentru ca dimensiunea universului interior al actorului să poată fi revelată, este indispensabil un cadru de tip *laborator* artistic – o zonă protejată și riguroasă, în care relația dintre actor și regizor capătă o valoare epistemologică. Aici, procesul de lucru nu mai are ca scop imediat reprezentarea, ci cunoașterea; de fapt, o cercetare în care fiecare participant – actorul prin trăire și expresia corporală, regizorul prin îndrumare și observație – își urmează propria traiectorie investigatoare. Aceste direcții, aparent diver-

gente, se întâlnesc în final în conturarea actului artistic, înțeles ca rezultat al unei interacțiuni

Atelierul sau lungul drum al actorului către inefabil

vii, transformatoare, și nu doar ca produs estetic final, spectacolul.

În viziunea grotowskiană, actorul, nu urmează mitul/subiectul cu ochii închiși, el îl chestionează. Nu se abandonează, se confruntă. Asta pentru că, spune Grotowski, doar printr-o astfel de luptă, sinele poate ajunge să perceapă autenticitatea. Iar când acest lucru se întâmplă, actorul trăiește rolul în mod direct și nealterat, jocul lui actoricesc devine organic, fără ezitări.

Este vorba despre ceea ce el numea un *teatru ascetic*, o abordare specifică în care actorul lucrează cu sine, aproape ca un practicant spiritual, aflat pe drumul devenirii. Trăirile lui, revelate prin autoanaliză și efort, nu rămân doar

Prințul constant

ale sale, ci se reflectă în spectator, se propagă. E o formă de comunicare care scapă logicii obișnuite de a emite și a recepta. Este un mod de a pune în mișcare mecanisme mai subtile, aproape sacre, ale ființei.

Teatrul sărac, propus de Grotowski, nu se limitează la artificialitățile exterioare ale spectacolului, el le elimină deliberat, le suspendă, pentru ca esența expresiei teatrale să poată ieși la iveală. Simbolic, regizorul nu îmbrățișează decorul, întrucât caută esența. În locul unui spectacol care comunică prin convenții, el propune o întâlnire directă, în care actorul este mai mult decât un simplu exponent, este un canal de a transmite. Iar în acest proces, teatrul de-

vansează arta, devenind experiență existențială.

Relația lui Grotowski cu publicul este una aparte, bazată pe o atenție deosebită acordată numărului de spectatori, pe care îl consideră ideal să fie de aproximativ 40 de persoane. El își dorea un „public de elită”, capabil să asiste la performanța actorului *sacru*. Acești spectatori selectați sunt văzuți ca fiind cei care pot trăi emoțional spectacolul, având șansa să își redescopere rolul original de spectator. Actorul *sacru* a luat naștere în aceste *ateliere*, unde căutările și dezamăgirile, efortul și pasiunea pentru artă au condus finalmente către o transformare profundă.

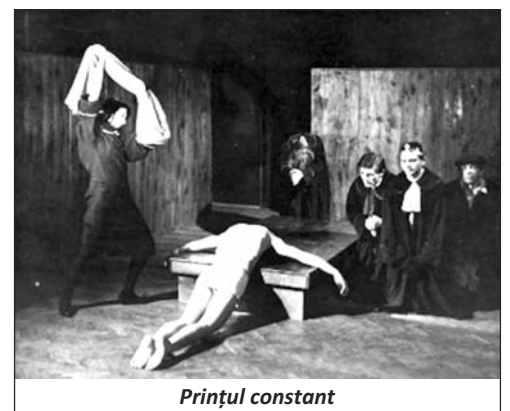

Jerzy Grotowski

Așadar, *atelierul* nu este doar un loc de învățare tehnică, ci și un spațiu de autodescoperire și de conectare profundă cu esența artei actorului. Experiența a demonstrat, încă o dată, că viziunea lui Grotowski continuă să inspire și să provoace noi forme de interacțiune între actori și public.

Dacă sunt făcute de parteneri compatibili, *Atelierele* reprezintă o inițiativă valoroasă incitantă în spațiul teatral, întrucât oferă actorului posibilitatea de a descoperi, într-un mod imprevizibil, noi resurse și dimensiuni ale propriei creativități. Și pot deveni, astfel, experiențe surprinzătoare de ambele părți ale cortinei.

Adina GIURESCU,
doctor în teatru, acțiță la
Teatrul Tineretului Piatra-Neamț

Prințul constant

Lansare de carte:

Adrian Alui Gheorghe și „Povestea elefantului care trăia într-o nucă”

Luni, 28 aprilie 2025, publicul pietrean iubitor de literatură a fost invitat în Sala Rotonda a Teatrului Tineretului, pentru a participa la lansarea în premieră a romanului „Povestea elefantului care trăia într-o nucă”, al scriitorului **Adrian Alui Gheorghe**.

Suntem onorați, noi cei din echipa Teatrului Tineretului, să găzduim un eveniment care celebrează literatura contemporană, domnul **Adrian Alui Gheorghe** fiind o voce foarte puternică în spațiul literar românesc și nu numai. De aceea ne bucurăm foarte mult să ne întâlnim astăzi cu domnia sa și cu cel mai nou volum. Vă mulțumim foarte mult, domnule **Alui Gheorghe**, că ați ales acest loc să vă scoateți în lume cel mai recent copil – sunt cuvintele cu care a deschis evenimentul **Raluca Naclad**, consultant artistic în cadrul instituției.

Actorul **Andrei Merchea**, proaspăt director al Teatrului Tineretului, e o gazdă bună și imperativă: *Domnule Adrian Alui Gheorghe, bine ați revenit! Și sper să facem din această regăsire un obicei, o tradiție, o cutumă. De aceea îmi doresc acum să vă puteți bucura de acest nod de legătură pe care încearcă să-l facă Teatrul Tineretului prin întâlnirea sa cu membrii reprezentativi ai culturii din județul Neamț. În același timp invit publicul să ia contact cu această alegorie în care vom vedea cum spiritul uman liber este în permanență constrâns de limitele unei lumi care-l face să se simtă singur, chiar în mulțime.*

Cătălina-Mihaela Tărcăoanu, profesor de limba și literatura română la Colegiul Național „Calistrat Hogaș”, și-a început discursul prin a omagia activitatea artistică polivalentă a autorului, care nu este numai un prieten al pietrenilor, ci este cunoscut până în China, fiind tradus și în mai multe limbi europene. Au urmat câteva considerații foarte pertinente rezultate dintr-o observare fină și o lectură profundă: *Aș începe cu analiza copertei unde ne atrage în primul rând cromatica ce poate să sugereze mister, creativitate, nonconformism, confuzie, curiozitate, interes, nostalgie, liniște, amuzament, speranță, voie bună, sinceritate către lume dar și deschidere către necunoscut. Titlul dezvăluie prin termenul „poveste” un univers unde ar putea apărea fabulosul sau fantasticul; poate că elefantul este personajul care face legătura între două orizonturi ontologice, e un posibil personaj zoomorf, evident e masiv, amintindu-ne de clișeul „memorie de elefant”. Observăm totodată că este un titlu predicțional format dintr-un enunț care conține imperfectul, un timp prin excelență narativ și care fixează acțiunea în*

nedeterminat. Nuca probabil este simbolul limitării. Există un uriaș potențial în fiecare din noi care poate rămâne nevalorificat din cauza secolului singuratății. Iar în coperta a patra găsim o trimitere din Radu Paraschivescu care susține

că această carte se adresează unui cititor cu o anumită cultură, fiind tragi-comedia unei trestii gânditoare care își pune în permanență întrebări.

A continuat cu aprecieri interesante despre arta scrierii romanului „Povestea elefantului care

trăia într-o nucă”, scriitorul și criticul **Emil Nicolae**: *Ceea ce se vede din prima pagină și de la prima lectură este că avem de-a face cu o carte scrisă cu mare plăcere. Și asta pentru că Adrian Alui Gheorghe scrie pe placul lui, nu al cititorului. Dar are un simț al limbii deosebit, care îl ajută să folosească cuvintele în așa fel încât cititorul să-l atingă sau el să atingă cititorul. Capitolele pot fi citite autonom, ca povestiri în sine, deși ele sunt legate și conturează romanul prin trecerea naratorului dintr-un capitol în altul ca subiect sau ca povestitor. Caracteristic este faptul că peste tot îl simți pe autor, care nu face concesii, scrie foarte atent, foarte bine, controlează limbajul și știe să capteze cititorul. Spre deosebire de alte romane de succes ale sale care fie că bat spre o țintă morală sau reprezintă o parabolă, cartea de față este ca o floare cu multe petale, diversă fără să fie confuză, interesantă de la cap la coadă.*

În cele din urmă, scriitorul **Adrian G. Romila**, a vorbit admirativ despre carte, făcând și o analiză exhaustivă a operelor lui Adrian Alui

Gheorghe: *Avem de-a face cu cel mai „fantasy” roman al lui Adrian Alui Gheorghe, și lucrul acesta nu este întâmplător. Cred că dacă citiți și poeziile din volumele și antologiile din ultimii ani veți observa o preponderență a parabolei, a poeziei poveste, a prozo-poemului. Există mereu la el o încăpățănare stilistică de a transmite mereu sens, de a produce mereu povești. Apoi aș remarca și preferința pentru niște spații cu mare potențial mitologic și care țin tot de opțiunea pentru parabolă și poveste. De pildă preferința pentru spații utopice, fie că e vorba despre o bibliotecă labirint, o închisoare politică, un sanatoriu. Și în povestea elefantului avem de-a face tot cu un astfel de spațiu, al unui tren, pe care personajul principal îl ia pentru a ajunge la iubita lui **Celina**, cu care trebuia să petreacă o vacanță, dar constată că se află într-o zonă experimentală impregnată de obsesia timpului – a apreciat, printre altele,*

Un moment demonstrativ al celor spuse de cei trei invitați a susținut apoi actorul **Daniel Beșleagă**, oferindu-ne o lectură captivantă a unui fragment din roman.

Ultimul cuvânt a aparținut, bineînțeles, autorului: *Trebuie să recunosc că sunt copleșit, răvășit și ușor emoționat, pentru că eu nu am mai lansat o carte la Piatra-Neamț din anul 2014, odată cu **Laika**, un roman despre Revoluția din România. Dacă orașul acesta are ceva ștaif, acesta este dat de cultură, un privilegiu pe care trebuie să-l promovăm și să-l apreciem, pentru că ne dă identitate. Salut prezența domnului primar **Adrian Niță** și mulțumesc tuturor celor care sunt astăzi aici, prieteni, cititori, oameni frumoși.*

Au urmat, cum era de așteptat, felicitările și sesiunea de autografe pe care Adrian Alui Gheorghe le-a oferit cu bunăvoință și generozitate. S-a băut o cupă de șampanie, care a conferit și mai mult rafinament evenimentului, odată cu încredințarea că asistăm la debutul unei perioade în care literatura nemțeană va deveni mai vizibilă și mai aproape de public.

Gianina BURUIANĂ

Linia locurilor, forța culorilor – universul pictural al lui Arcadie Răileanu

Expoziția **Instantanee montane** aduce în atenția publicului din Piatra-Neamț cele mai recente lucrări ale pictorului Arcadie Răileanu, expuse la sediul **Autonom** în perioada 24 aprilie – 24 mai 2025.

Acuarela lui Arcadie Răileanu este poezie vizuală, dar una cu margini tăioase.

Instantanee montane nu imortalizează doar peisaje, ci stări ten-

sionate, ecouri afective, amintiri grele de sens. Colinele, stâncile, drumurile și satele sunt privite nu ca simple decoruri, ci ca teritorii ale trecerii, ale focului care se stinge și ale pietrei care rămâne.

Artistul, aflat într-o etapă de maturitate asumată, afirmă clar: *Sunt un pictor cu teme deja făcute*. Aceste „teme” nu sunt repetiții, ci reveniri necesare – aprofundări ale acelorași neliniști și revelații. *Ca om sunt blând, dar în artă sunt rebel*, spune Răileanu, și tocmai această rebeliune lucidă conferă forță picturii sale.

Culoarea este protagonistul. Nu ca ornament, ci ca strigăt.

Culorile lui sunt dulci doar la suprafață – roșuri, galbene, ocru de toamnă târzie, ape transparente –, dar dincolo de explozia lor vie se simte graba morții, focul care arde repede, lumina care se prăbușește. Sunt toamne luminând peste stânci grele, păduri glorioase, drumuri pustii. În spatele vibrației, e tăcerea. În spatele culorii, e piatra.

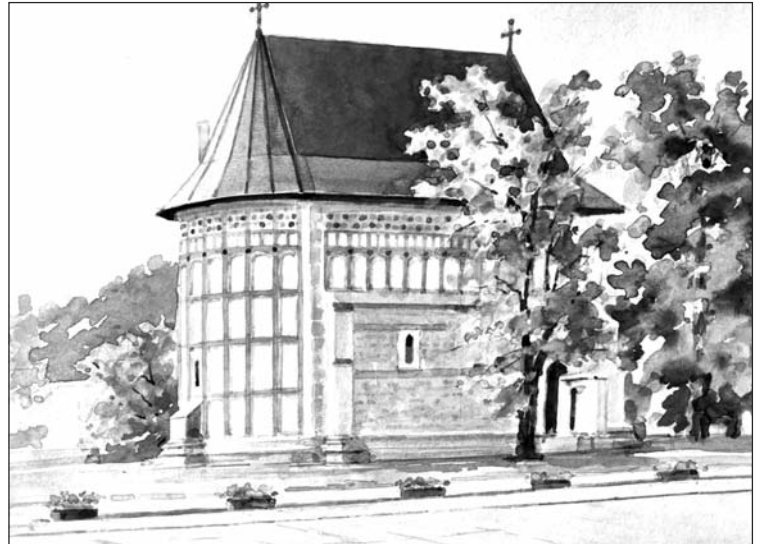
Alegerea acuarelei, tehnică neiertătoare ce nu permite corecturi sau ezitări, amplifică tensiunea acestor imagini. Fiecare gest pictural este definitiv, fiecare pată de culoare e asumată fără întoarcere.

În acest mediu dificil, Răileanu reușește performanța rară de a crea nu doar peisaje figurative, ci și compoziții abstracte – o victorie

a libertății interioare asupra rigorii impuse de tehnică.

Formarea sa ca arhitect a lăsat urme adânci în construcția lucrărilor: echilibru, claritate, rigoare a spațiului. Nu întâmplător, artistul a fost atras de expresionismul abstract geometric, de constructivism, de expresionismul abstract negeo-

metric și de neoplasticism – curente care au cultivat relația directă dintre formă, culoare și sens.

În acuarelele sale, aceste influențe nu sunt citate, ci absorbite organic, dând naștere unor imagini tensionate, dar controlate.

Cei care se bucură de frumusețea calină a culorilor percep dincolo de ele vibrația fermă a lucrării, rezultată dintr-o rigoare bine temperată. Este un echilibru

greu de obținut, între libertatea emoției și disciplina formei, între explozia vieții și tăcerea pietrei.

Instantanee montane nu este o colecție de frumuseți pitorești. Este jurnalul vizual al unui pictor care privește lumea cu luciditate, care știe că lumina arde repede și că singurătatea este uneori cea mai fidelă tovarășă.

Camelia VARVARA TUDOȘE

0 2. **HARDY, Thomas** (2 iun. 1840 – 11 iun. 1928) – **185** de ani de la nașterea scriitorului englez;

03. **BIZET, Georges** (25 oct. 1838 – 3 iun. 1875) – **150** de ani de la moartea compozitorului francez;

06. **GABREA, Șerban** (6 iun. 1940 – 5 aprilie 2023) – **85** de ani de la nașterea pictorului;

06. **MANN, Thomas** (6 iun. 1875 – 12 aug. 1955) – **150** de ani de la nașterea scriitorului german;

09. **DICKENS, Charles** (7 febr. 1812 – 9 iun. 1870) – **155** de ani de la moartea scriitorului englez;

10. **DARCLÉE, Hariclea** (10 iun. 1860 –

12 ian. 1939) – **165** ani de la nașterea cântăreței de operă;

13. **YEATS, William Butler** (13 iun. 1865 – 28 ian. 1939) – **160** de ani de la nașterea poetului irlandez;

CALENDAR – iunie 2025

16. **BACONSKY, A. E.** (16 iun. 1925 – 4 mart. 1977) – **100** ani de la nașterea poetului și traducătorului;

17. **SALIGNY, Anghel** (19 apr. 1854 – 17 iun. 1925) – **100** ani de la moartea inginerului și academicianului;

21. **CĂLINESCU, Puiu** (21 iun. 1920 – 16

mai 1997) – **105** de ani de la nașterea actorului;

21. **SARTRE, JEAN-PAUL** (21 iunie 1905 – 15 aprilie 1980) – **120** de ani de la nașterea gânditorului;

27. **BODNĂRESCU, Samson** (27 iun. 1840 – 3 mart. 1902) – **185** de ani de la nașterea scriitorului;

28. **BACH, Johann Seb.** (21 mart. 1685 – 28 iun. 1750) – **275** de ani de la moartea compozitorului german;

29. **CIORAN, Emil** (8 apr. 1911 – 29 iun. 1995) – **30** ani de la moartea filosofului și eseistului;

29. **POPA, Victor Ion** (29 iun. 1895 – 30 mart. 1946) – **130** de ani de la nașterea dramaturgului și prozatorului. (*Red.*)

Simpozionul Național „Petrodava”

În perioada 13-15 mai 2025, Complexul Muzeal Național Neamț a organizat a șasea ediție a manifestării culturale și științifice naționale, cu participare internațională – Simpozionul Național „Petrodava”. Evenimentul s-a desfășurat la Piatra-Neamț, în incinta Muzeului de Artă, Muzeului de Artă Eneolitică Cucuteni „Gheorghe Dumitroaia” și a Muzeului de Istorie și Arheologie Piatra-Neamț. Cele 130 de lucrări ale simpozionului, cu peste 180 de contribuitori, au o tematică diversă și au fost susținute în cadrul secțiunilor corespunzătoare domeniilor de activi-

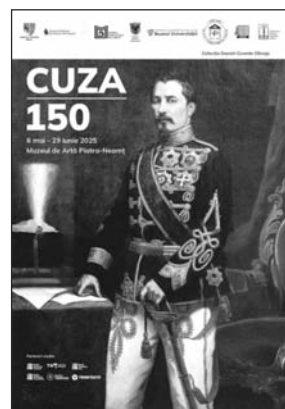

parteneriat cu Complexul Muzeal Național „Moldova” Iași, Muzeul Municipiului București, Muzeul Național al Bucovinei, Muzeul Universității „Alexandru Ioan Cuza” Iași, Muzeul „Vasile

junct științific, Complexul Muzeal Național Neamț).

Programul primei zile a simpozionului a continuat la Muzeul de Istorie și Arheologie Piatra-Neamț cu **vernisaajul expoziției temporare „Restaurarea și conservarea bunurilor culturale”**, ediție aniversară, 50 de ani de la înființarea Sistemului Românesc pentru Conservarea și Restaurarea Patrimoniului Cultural Material Mobil (prezentat de: Dr. Ing. Otilia Mircea/Șef Laborator de Restaurare-Conservare al Complexului Muzeal Național Neamț). Cu acest prilej a fost lansat volumul semnat de Otilia Mircea, George-Dan Hânceanu, Viorica Vasilache, Ana Drob, Vasile Pelin, cu titlul *Restaurarea și conservarea bunurilor culturale* (a prezentat Dr. Georgiana Bulai/Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași). Evenimentele consacrate restaurării au inclus și **Gala „Restaurări și Restauratori”**, ediția a III-a, 2025 (invitați speciali: Conf. Univ. Dr. Gheorghe Niculescu, Eugenia Oprescu, Vasile Ioniță; au prezentat: Dr. Ing. Otilia Mircea, Dr. Petronela Fotea, Leonard Fulău) și *In memoriam Dr. Ing. Maria Geba* (prezintă de Ing. Ligia Otilia Teodor). Invitat special al evenimentului a fost domnul prof. univ. dr. Ion Sandu.

Pârnav” Bârlad, Muzeul Județean „Ștefan cel Mare” Vaslui, Complexul Muzeal Național Neamț și colecționarul Cosmin Daniel Obreja, cu participarea reprezentanților instituțiilor partenere (au prezentat: dr. Oana Ilie/Șef Secție Istorie,

Muzeul Național de Istorie a României și dr. Mihaela-Cristina Verzea, director-ad-

ministră, Muzeul de Artă Piatra-Neamț, pentru a marca semnificația Zilei de 14 Mai - **Ziua de Cinstire a Martirilor din Temnițele Comuniste**, s-au desfășurat **conferința „Martirii” în detenția politică** – comemorare oficială și cercetare istorică, susținută de doamna Dr. Flori Bălănescu (Academia Română – Institutul Național pentru Studiul

Memoria Antiquitatis – Arheologie, nr. XL / 1 (prezentat de Dr. Constantin Preoteasa/șef Serviciu Centrul Internațional de Cercetare a Culturii Cucuteni, Complexul Muzeal Național Neamț) și *Cimitirul vechii Biserici Catolice „Sfântul Anton de Padova* de la Răchiteni. Rezultatele săpăturii arheologice de „salvare” din anii 1999-2000”, *Biblioteca Memoriae Antiquitatis*, XLIX, Editura „Istros” – Editura „Constantin Matasă”, Brăila – Piatra-Neamț, 2025, semnat de George-Dan Hânceanu, Angela Simalcsik, Robert Daniel Simalcsik, Andrei Baltag, Cătălin-George Fedor, (prezentat de Dr. Vasile Diaconu/ șef Serviciu, Complexul Muzeal Național Neamț).

La Muzeul de Artă Piatra-Neamț, pentru a marca semnificația Zilei de 14 Mai - **Ziua de Cinstire a Martirilor din Temnițele Comuniste**, s-au desfășurat **conferința „Martirii” în detenția politică** – comemorare oficială și cercetare istorică, susținută de doamna Dr. Flori Bălănescu (Academia Română – Institutul Național pentru Studiul

total de Mihaela-Cristina Verzea).

A VI-a ediție a Simpozionului Național Petrodava a coincis și cu **redeschiderea pentru public a expoziției permanente** (de la nivelul parterului) a Muzeului de Istorie și Arheologie Piatra-Neamț care s-a desfășurat

tate ale instituției organizatoare: arheologie, istorie - memorialistică, restaurare - conservare, etnografie și artă. La manifestare au participat specialiști de la prestigioase instituții muzeale, universitare și academice din România, Republica Moldova, Germania, Olanda și Cehia.

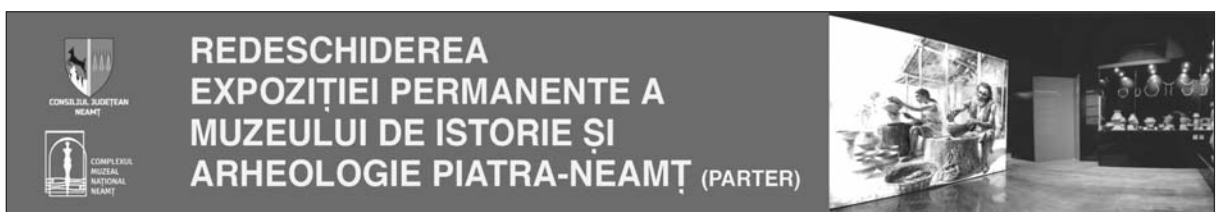
În prima zi a manifestării, la ora 16.00, la Muzeul de Artă Piatra-Neamț, a avut loc **vernisaajul expoziției de artă contemporană EST-ETICA**, organizată de Uniunea Artiștilor Plastici din Republica Moldova, sub egida Ministerului Culturii și a Ministerului Afacerilor Externe din Republica Moldova, în prezența doamnei Florina Breazu (președintele Uniunii Artiștilor Plastici din Republica Moldova – curatorul expoziției), a domnului Dumitru Bolboceanu (vicepreședintele Uniunii Artiștilor Plastici din Republica Moldova) și a criticului de artă Iulian Bucur.

A urmat, la ora 17.00, **vernisaajul expoziției temporare „CUZA – 150”**, organizator Muzeul Național de Istorie a României, în

surat joi, 15 mai, începând cu ora 14.00, în prezența ministrului Culturii, doamna Natalia Elena Intotero. (N.R. – Comunicat de presă actualizat)

Complexul Muzeal Național Neamț

Fiecare imagine este un discurs narativ care lasă loc interpretărilor contemplatorului

• Interviu cu pictorul Constantin Adrian (Cornel) Corcăcel

O invitație incitantă pentru publicul nemțean a fost făcută pentru marți 1 aprilie 2025, la Galeriile de Artă „Lascăr Vorel”, unde a avut loc vernisajul expoziției „Delirium Mundi” instrumentată de pictorul gălățean Constantin Adrian (Cornel) Corcăcel. Pe simzele celor două săli au fost expuse 40 de lucrări de grafică executate în tehnicile de gravură și desen, creațiile fiind realizate în ultimii șase ani. Personalitate deosebit de complexă, având o vastă activitate expozițională și în plus una academică, protagonistul și-a explicat în felul următor demersul artistic: „Prin această expoziție ofer privitorului un spațiu al dialogului vizual, unde gravura și desenul devin medii de interogare dar și de interpretare ale prezentului hipermediatizat, reliefând totodată un ansamblu de imagini care exprimă relația dintre om și realitatea cotidiană. În acest context, expresivitatea corpului uman devine liantul ce asigură conexiunea dintre percepție și interpretare, portretul fiind elementul figurativ central care facilitează expunerea trăirilor interioare”. Licențiat al Facultății de Arte Plastice, Decorative și Design din cadrul Universității de Arte „George Enescu” din Iași, în prezent este președinte al Filialei Galați a Uniunii Artiștilor Plastici din România și membru fondator al Societății Artiștilor Figurativi din România.

– Domnule Cornel Corcăcel ați exprimat la un moment dat, în timpul discursului de la vernisajul ce a avut loc la Galeriile de Artă „Lascăr Vorel”, ideea că noi ne ferim de cuvântul „frumos”. Am înțeles corect?

– Da, pare surprinzător, dar ați înțeles bine. Prin „noi” m-am referit la artiștii profesioniști. Înainte, pictura, grafica, sculptura făceau parte din artele frumoase. Acum nu mai există această formulare și spunem arte plastice iar în ultima vreme arte vizuale, în care se încadrează și fotografia, arta cinetică, tot ceea ce este grafic-design. Și asta este ceva normal pentru că în contemporaneitate suntem foarte diversificați în tematică și mai ales în tehnică. Dar, când vorbesc de frumos mă refer pur și simplu la partea estetică a lucrurilor, adică să fie ceva plăcut privitorului, contemplatorului. Concepția multor artiști este că se creează ceva valoros numai atunci când există suferință.

– Este și părerea dvs.?

– Nu, eu cred că este nedrept să apreciezi că un artist realizează opere numai din suferință. Consider că și cel care nu suferă dar are creativitate și poate oferi publicului o imagine plastică plăcută ochiului produce artă adevărată. Când spun „frumos” mă gândesc spre exemplu la un chip admirabil, deoarece îmi place anatomia artistică și pot pleca de la un portret bine studiat pentru a ajunge la un nonfigurativ. Ador să jonglez, să mixez figurativul cu nonfigurativul și eu zic că este benefic deoarece îmi permite să am o paletă largă de exprimare a emoțiilor și a trăirilor mele interioare. În concluzie, artistul dăruiește și din suferință dar și din fericirea de a trăi, indiferent de provocările din jurul nostru. Să ne bucurăm de ceea ce avem ca har și dar de la Dumne-

zeu și să împărtășim asta și semenilor noștri.

– Sunteți autorul unei lucrări de doctorat. Aceasta a venit ca răspuns la o nevoie internă de cercetare sau din rațiuni ce țin de cariera universitară?

– Aș putea spune că ambele poziții sunt adevărate, dar primează nevoia personală, pentru că eu lucrez pastel din 1996 de când eram student în anul II la Universitatea din Iași, la secția „Grafică”. Am simțit nevoia să cercetez mai mult această temă fiindcă în România, în literatura de specialitate nu existau informații despre ce se întâmplă în lumea pastelului și cât de diversificată poate fi aceasta. Lucrarea de doctorat cu titlul „Pastelul între tradiție și contemporaneitate” a fost de altfel foarte generoasă, iar eu negăsind detalii despre acest subiect am hotărât să-l cercetez. M-am atașat foarte mult de această temă, pas-

telul fiind situat undeva la granița între pictură și grafică. În România este acceptat mai mult ca tehnică grafică dar în Occident mai mult ca tehnică picturală. Totul depinde de acoperirea spațiului: dacă se trece de 50% vorbim de pictural. Mai este și ideea de modalitate de lucru, dacă apar sau nu pete picturale. Revenind la discuția cu doctoratul, vreau să remarc faptul că am descoperit foarte multe aspecte care m-au ajutat și iată că sunt aproape 30 de ani de când lucrez pastel, și am vrut să împărtășesc și celorlalți din experiența dobândită. Ultimul capitol este concentrat numai pe lucrările mele și propriile descoperiri, primele trei fiind legate de istoria artei, istoria tehnicii de pastel, care după părerea mea este prima tehnică pe care omul a accesat-o încă din pictura rupestră. Pentru mine a lucra la acest doctorat a fost o mare plăcere, am avut un entuziasm feroce dar în subsidiar este și ideea că am dorit să lucrez și în mediul universitar, fiindcă în Galați există Facultatea de Arte în cadrul Universității „Dunărea de Jos” și mi-am dorit să pot oferi și studenților din experiența mea.

– Vorbiți-ne mai mult despre activitatea dvs. didactică.

– În prezent sunt lector univ. dr. la Facultatea de Arte din cadrul Universității „Dunărea de Jos” unde există o secție de pictură foarte bună, la care vin studenți din toată țara, de la Vatra Dornei, Buzău, Constanța, Focșani, Brăila, Tulcea etc. Ce vreau să spun este că această facultate a devenit un nod cultural pentru țara noastră. Predau și grafică la Liceul de Arte „Dimitrie Cuclin” din Galați, și spun acest lucru cu mândrie, pentru că lucrez cu clasele mari (a XI-a și a XII-a) și avem multe de făcut pentru atestatul profesional, pe tehnica de gra-

vură. Noi avem presă de gravură la Galați, care ne permite să experimentăm foarte mult în această zonă, care tinerilor le place foarte mult; deși gravura face parte din aria clasică de exprimare vizuală, veche de secole îi face pe elevi să uite de telefoane și să lucreze.

– Aveți și o activitate expozițională senzațională. V-aș provoca la câteva reflecții despre modul dvs. de creație.

– Cred că este un avantaj faptul că eu creez repede. Mă ajută foarte mult faptul că mie îmi place gestualul, adică tușa a la prima, deși uneori revin asupra unor lucrări. În timpul facultății lucram bine în desen și am perseverat pe drumul meu, ceea ce m-a dus la rezultate nesperate. Aici fac o paranteză și spun că e bine ca un artist plastic să fie și profesor. Poate într-o zi n-ai timp de o lucrare proprie, dar lucrezi cu elevii și cu studenții, te îmbogățești personal și în plus mâna ta va exersa aproape zilnic. Asta contează foarte mult, mai ales în gravură, unde, dacă linia nu este expresivă, modulată, nu are frumusețe și nu produce patos. Și atunci avantajul nostru, al artiștilor profesori este că ne dezvoltăm în fiecare zi.

– Mențineți ușor balanța între pedagogie și creația plastică personală?

– Este plăcut să lucrezi cu tinerii, și mai ales să știi că aceștia într-o zi vor pleca de lângă tine cu ceva în plus sau că acasă dezbate un subiect propus și descoperă prin propria experiență modalități noi de exprimare. Eu mă hrănesc din asta și spun tuturor că profesorii par mai tineri pentru că noi împrumutăm de la ei energia și le dăm din experiența noastră. E o simbioză frumoasă între elev și profesor, între student și profesor. Când am o zi liberă și nu ajung la școală, atunci mă ocup de propria mea lucrare.

– Privindu-vă lucrările de la expoziția din Piatra-Neamț am observat că aveți și un mod deosebit de expresiv de a le da titlul. Nu mai departe de tema sub care ați expus, „Delirium Mundi”... Cochetăți cumva cu literatura, cu poezia?

– Mi-a plăcut să scriu poezie în tinerețe, când aveam mai mult timp liber. Cred că titlul trebuie să ajute privitorul să descifreze lucrarea, pentru că fiecare imagine este un discurs narativ care lasă loc interpretărilor contemplatorului, în funcție de experiența sa de viață și de capacitatea sa culturală. Dar titlul nu trebuie să dea totul, ci doar să îndrume.

A consemnat Gianina BURUIANĂ

In memoriam Mihai-Emilian Mancaș

Mihai-Emilian Mancaș (18 iulie 1933, Dobreni, Neamț – 23 aprilie 2025, Nevers, Franța), a fost profesor, poet, prozator, dramaturg, eseist. Este fiul învățătorilor Maria și Neculai Mancaș.

Studii:

- Școala primară, în Dobreni, Neamț.
- Liceul „Petru Rareș”, din Piatra-Neamț.
- Facultatea de Litere a Universității „C. I. Parhon”, București.

Profesorat:

Profesor de literatură și limbă română, cu specializare în literatură universală, cu gradul didactic I.

Profesor de istorie.

Profesor la Liceul „Carol I” din Bicaz. Director (1963-1968).

Profesor la Colegiul Național „Petru Rareș” din Piatra-Neamț. Director (1969-1975).

Profesor la Colegiul Național „Calistrat Hogaș” din Piatra-Neamț.

Distins cu titlul de „profesor fruntaș”.

Pensionat din învățământ în anul 1990, fiind ales deputat în Adunarea Constituantă.

Demnități: Deputat de Neamț în Adunarea

Constituantă (1990-1992).

Activitatea literară:

Debut: 1951, cu o schiță, în *Iașul nou*, almanah literar al Uniunii Scriitorilor Români, Filiala Iași.

Volume:

Freamătul luminii – ed. Tineretului, București, 1958 (în colaborare cu Dumitru Almaș);

Mihai-Emilian MANCAȘ și soția, Alexandrina - Camelia MANCAȘ

Iepurii de la Iepureni – ed. Nona, Piatra-Neamț, 1997 (în colaborare cu Alexandrina-Camelia Mancaș);

Sine ira – ed. Asachi, Piatra-Neamț, 2009; *Bistriță, apă vioară*, ed. Asachi, 2010 (Edi-

ția a doua, necenzurată, a volumului „Freamătul luminii”);

Mămăliga, ed. Asachi, Piatra-Neamț (2011);

Teatru, ed. Capriccio, Piatra-Neamț, 2012;

Poezii din junete, ed. Capriccio, 2012.

Zilele, Partea întâi, Lumea lui Iță, ed. Cetatea Doamnei, Piatra-Neamț, (2013);

Zilele, Partea a doua, Moara lui Tudoran, ed. Cetatea Doamnei, Piatra-Neamț, (2014);

Zilele, Partea a treia, Vânturile, valurile ed. Cetatea Doamnei, Piatra-Neamț, (2016);

Didactica Parva, ed. Cetatea Doamnei, Piatra-Neamț, (2021);

Dobreni – Neamț, Vatră de civilizație sătească, ed. Cetatea Doamnei, Piatra-Neamț, (2022).

A îngrijit apariția edițiilor a II-a a romanelor *Acolo, în Filioara* (2020) și *Ne cheamă primăvara* (2022), ambele scrise de Dumitru Almaș.

Ziaristică:

Colaborări la revistele: *Luceafărul, Ateneu, Asachi, Apostolul, Vânătorul și Pescarul, Preocupări didactice, Revista de pedagogie* ș. a. și la ziarele: *Ceahlăul, Monitorul de Neamț* ș. a.

Pentru dramatizarea după romanul „Baltagul”, 1968, a fost distins cu titlul de laureat la concursul național de teatru pentru neprofesioniști „I. L. Caragiale”.

După pensionare, s-a stabilit în Franța, la Nevers. (**Red.**)

Profesorului Mihai-Emilian Mancaș, cu dragoste

Domnul Profesor Mancaș s-a stins. A fost un om cum rar întâlnești în viață. Dacă ai noroc.

A fost un Dascăl. Un om de fină cultură, cu umor, cu modestie. Prin mâinile sale au trecut generații de elevi. Ce au rămas să poarte în viață darul de cunoaștere și înțelegere care, cu determinare, abnegație și talent, le-a fost înmănat de omul și dascălul Mihai Mancaș.

În urmă cu aproape doi ani, jurnalista Gabriela Raucă a adunat mărturiile ale foștilor elevi ai domnului Mancaș într-o emisiune surpriză, dedicată domniei sale, pe postul *Pro Diaspora*, în emisiunea *Simfonia Culorilor*.

Atunci m-am gândit la ce a însemnat domnul Mancaș pentru mine, unul dintre mulții săi elevi:

„Sunt oameni care intră în viața noastră și indiferent de meandrele acesteia, rămân cu noi, în persoană sau pur și simplu în gând. Așa s-a întâmplat cu domnul profesor Mancaș, care are acest dar de a atinge vieți. Nu a fost profesorul

meu „oficial” de limba română.

Am urmat un liceu cu profil de matematică fizică, *Petru Rareș*. Dar m-a poftit cu mare generozitate să învăț cu colegii de la filologie care mergeau la Olimpiada de Limba Română. Era un regal de discuții, de autori, de cărți.

Nimic nu era înghețat într-o programă școlară. Țin minte primele versuri din acea discuție care nu s-a încheiat niciodată despre Nichita Stănescu: „Frunză verde de albastru/ mă doare un cal măiestru”.

Era abstractizarea superioară a liricii. Și domnul profesor Mancaș ne oferise o cheie a ei. Mi-am adus aminte de asta 20 de ani mai târziu în fața unei lucrări de Picasso.

Era la capătul unui șirag de picturi medievale ale mielului mistic. Era sinteza, abstractizarea durerii și saltul, șocul produs în linia de picturi ilustre m-a întors către versurile lui Nichita Stănescu și la înțelegerea oferită de dascălul meu. Despre asta cred că e vorba.

Despre o comunicare care transcende imediatul sau prezența.

Gabriel Liiceanu a definit ideal acest lucru când a spus că fiecare

om își alcătuiește de-a lungul vieții un edificiu afectiv: *Măsura în care el este, e dată de consistența acestui edificiu. De mâna aceea de oameni, ei nu pot fi mulți, pe care i-a preluat în el și pe care i-a iubit fără rest, fără umbră și împotriva cărora spiritul critic, chiar dacă a fost prezent, a rămas neputincios. Acești oameni puțini care ne fac pe*

fiecare în parte să nu regretăm că suntem, reprezintă, fie că o știm sau nu, stratul de protecție care ne ajută să trecem prin viață. Fiecare om face față la ce se întâmplă pentru că este protejat în felul acesta. Fără acest zid de ființe iubite care ne înconjoară, noi nu am fi buni de nimic. Ne-am destrăma precum într-o atmosferă în care frecarea este prea mare. Sau ne-am pierde.

Ne-am rățaci pur și simplu în viață.

Prezența și persoana domnului Mihai Mancaș asta sunt: o călăuză”.

***

Nu poți să adaugi prea multe cuvinte la finalul unei vieți care a construit și a luminat în sine și pentru cei din jur. Poți doar să fii recunoscător că te-ai aflat acolo, că te-ai împărțit din acea lumină. Și să îi urezi drum lin printre stele, către cea care a fost dragostea vieții sale.

Camelia VARVARA TUDOSE

APOSTOLUL, O DUBLĂ SĂRBĂTOARE

Puțini dintre cei care vor veni în luminoasa aulă a bibliotecii județene „Kirileanu”, spre a sărbători o biruință culturală cu nume predestinat – „Apostolul” – au bucuria unei duble sărbători. Mă număr printre aceștia.

În depărtatul an 1934, când România Mare se îndrepta către un moment culminant în dezvoltarea sa economică, intelectuală nemțeni au simțit nevoia de a crea o revistă care să-i reprezinte, ca breaslă a școlii, minții și artei. Țară bogată, învățătorime strămtorată, nu ca astăzi, dar pe aproape. Spre a susține o asemenea întreprindere ambițioasă, erau necesare cel puțin două condiții indispensabile: condeie și bani.

La chemarea inimoșilor întemeietori, alături de învățători s-au aliniat imediat profesori și alți intelectuali inimoși din Piatra și din alte colțuri ale țării. Am mândria și bucuria să număr cu respect și admirație, între ctitori, doi fii ai Dobrenilor: Constantin Luchian și Mihai Avădanei, amândoi foști elevi ai bunicului meu, institutorul Gheorghe Cojocaru, despre care, în monumentală sa carte despre școlile și cultura din Neamț, Constantin Luchian scria cuvinte elogioase, de recunoștință și mândrie. Ei nu doar s-au alăturat redacției, ci au avut un rol precumpănitor în rezistența în timp și a calității acestei publicații lunare.

Citind, cu o legitimă admirație, revista din acei ani, unii frumoși, alții dramatici, văd că Mihai Avădanei, viitorul profesor universitar din Iași și Constantin Luchian au coagulat substanța științifică și literară a primei serii din „Apostolul”. Dascălii de azi, mai cu seamă iubitorii de reforme pozitive în școala românească, vor băga de seamă că predecesorii lor erau niște deschizători de drum.

Nici o anume literatură, defel provincială, însă timidă și resemnată, nu lipsea, din paginile „Apostolului”. Plăcerea cititorului nu va fi dezmințită de versurile și prozele scurte ale dascălimii nemțene.

Scriind despre a doua condiție, banii necesari, depun mărturie despre stăruința și sacrificiile celor din colegiul redacțional, adesea prezenți în casa părinților mei, alături de ei fiind totdeauna Mihai și Constantin Cojocaru, nelipsitul Vasile Găbureanu, Mihai David-Ghindașoani, Victor Andrei, Constantin Turcu, Victor Țăranu. Nu lipsa materialelor publicabile îi tracasau, aveau totdeauna din belșug, ci penuria financiară permanentă.

Deseori puneau mână de la mână suma necesară apariției vreunui număr nestipendiat. Abonamentele nu aduceau mai nimic în pușcu-lița redacției.

După moartea eroică a tinerilor învățători nemțeni pe front, în vara anului 1941, numărul omagial din 1942 a fost redactat, în cea mai mare parte, la Dobreni, după ce preotul Constantin Cojocaru fusese în Basarabia, în căutarea osemintelor acelor eroi, ale lui Mihai Cojocaru între ei. Nu pot uita atmosfera de doliu din acele zile. Tatăl meu, și el colaborator la presa dascălilor nemțeni, fusese grav rănit și, aflându-se în convalescență, participa la consfăturile redactorilor, în frunte cu Mihai Avădanei.

istoria cumplită a românilor, care nu ne cruță nici acum, a dictat încetarea brutală a apariției celei mai iubite publicații a dascălimii nemțene. Și a urmat o lungă și nemeritată

moarte clinică!

Al doilea prilej de legitimă mândrie vine din întâmplarea că un grup de învățători și profesori nemțeni, pe care îi sărbătorim cu respect pentru ce au făptuit și ce fac în continuare, au îndeplinit miracolul reînvierii „Apostolului” și al trecerii cu succes prin anii grei de după Revoluție. Îl voi aminti cu scuzele de rigoare, pe dragul meu prieten, profesorul Gheorghe Amai-eci, coleg de generație, de catedră la Bicz, de patimă vânătoarească, apărător tenace al intereselor, mai ales patrimoniale și culturale, ale învățătorimii.

Fiind unul dintre continuatori, asta cred că sunt eu, al tradiției făurite de generația părinților mei, las cu interes și plăcere aprecierile și criticile la adresa revistei pe seama altora. Dar trebuie să spun apăsător că, dacă revista este bogată în rubrici profesionale și literare, asta se datorează trudei redactorilor, cu prisosință a neobositului Mircea Zaharia, redactor șef. Și dacă există fondurile necesare apariției lunare a revistei, în formatul actual, asta se datorează susținerii energice de către Sindicat și, de asemenea, moral, de către Asociația Învățătorilor Nemțeni.

Ce doresc eu revistei „Apostolul”? Să reziste tradiției, care dictează funest publicațiilor de aici, ca după niște ani frumoși, să moară duros și rareori să învie pentru scurt timp!

Să adune tână generație, profesioniști catedrei și condeierii de care, slavă Domnului!, Neamțul nu duce lipsă, să-i învețe munca splendidă, migăloasă și neremunerată, de autori și de redactori, să le insufle dorința de a ține sus, dând mereu valoare paginilor revistei noastre dragi, într-o epocă aculturală, frivolă, epigonă, privegheată de cărnățari ai lumii intelectuale.

Astfel, viitorul revistei, înscris în viitorul școlii și artei românești, va fi apărut.

Vivat, crescat, floreat „Apostolul” nostrum!

(N.R. – Revista „Apostolul”, nr. 164, martie 2014)

Mihai-Emilian MANCAȘ

SUMAR

- V**asile ALECSANDRI – 10 MAI (pag. 24)
- Angelina BEGU – Documentarul „Siberia din oase” proiectat în școlile din Republica Moldova (pag. 16)
- Biblioteca Județeană „G.T. Kirileanu” Neamț – Expoziție de fotografie și lansări de carte ilustrată (pag. 7)
- Gheorghe BRÂNZEI – Mansardă la Paris cu vedere spre moarte (pag. 6-7)
- Gianina BURUIANĂ – Vremuri tulburi, vești amare • Interviu cu dl Ionel Hociung – președinte al Sindicatului din Învățământ Neamț (pag. 1-2) • Lansare de carte: Adrian Alui Gheorghe și „Poveste elefantului care trăia într-o nucă” (pag. 18) • Fiecare imagine este un discurs narativ care lasă loc interpretărilor contemplatorului • Interviu cu pictorul Constantin Adrian (Cornel) Corcăcel (pag. 21)
- Dorina-Luminița DREXLER – Redeschiderea Casei Memoriiale Calistrat Hogaș (pag. 1-3)
- Mihai FLOROAIĂ – România și Uniunea Europeană (I) (pag. 1-11) • Incluziune prin proiect Erasmus+ la Școala Postliceală Sanitară Piatra-Neamț (pag. 10)
- Adina GIURESCU – Atelierul sau lungul drumul actorului către inefabil (pag. 17)
- Doina KONTA – Un schimb de experiență memorabil în Republica Moldova (pag. 15-16)
- Rodica LILICU – Două inimi, o singură limbă – Moldova și România, împreună în spirit! Maramureșeni, întâmpinați cu pâine și sare! (pag. 15)
- Emanuela ISTRATI MACOVEI – Dialog peste veacuri: Dosoftei

- Eminescu (II) (pag. 8)
- Nina MALIC – Zi de neuitat la liceul nostru! (pag. 15)
- Mihai-Emilian MANCAȘ – APOSTOLUL, O DUBLĂ SĂRBĂTOARE (pag. 23)
- Violeta MOȘU – Destin în Lumină (III): Lucrurile care se construiesc în timp, necesită foarte multe eforturi • Interviu cu Prof. univ. dr. Vasile Vasile, bizantinolog, muzicolog, etnomuzicolog (pag. 9) • Paula Lorena Scurtu, mezzosoprană: „Încerc să transform fiecare frază muzicală într-o poveste” (pag. 13)
- Complexul Muzeal Național Neamț – Simpozionul Național „Petrodava” (pag. 20)
- Elena PREDA – Legislația școlară din România în perioada 1918 – 1948 (3): I.3. Evoluția cronologică a legislației școlare (1918-1948) (pag. 12-13)
- Red. – CALENDAR – mai 2025 (pag. 10) • Expoziția Petru DIACONU – pictură&artefacte (pag. 11) • Concursul Național de Interpretare Artistică „Tinere Talente” (Ediția a IV-a) (pag. 14) • CALENDAR – iunie 2025 (pag. 19) • In memoriam Mihai-Emilian Mancaș (pag. 22) • Deviza Nihil sine Deo (pag. 24)
- Federația Sindicală a Educației și Științei – Conferința „Școala fără bibliotecă – un viitor fără rădăcini” (pag. 14)
- Constantin TOMȘA – REMEMORĂRI NEMȚENE - luna MAI (pag. 2, 3, 4, 5, 6, 7)
- Camelia VARVARA TUDOSE – Liniștea locurilor, forța culorilor – universul pictural al lui Arcadie Răileanu (pag. 19) • Profesorului Mihai-Emilian Mancaș, cu dragoste (pag. 22)
- Mircea ZAHARIA – Calea copiilor dislexici către succes (pag. 1, 4, 5)

Deviza *Nihil sine Deo*

Expresia *Nihil sine Deo*, varianta în latină pentru „Nimic fără Dumnezeu”, este folosită ca motto al familiei regale germane Hohenzollern-Sigmaringen și este motto-ul regalității române.

Nihil sine Deo a fost deviza cu care Carol I a domnit aproape jumătate de secol și pe care a lăsat-o ca moștenire simbolică nepotului său Regele Ferdinand, apoi acesta fiului său Regele Carol al II-lea,

care la rândul lui a lăsat-o fiului, Regele Mihai I. Pe prima stemă a României, în partea de jos, pe o panglică albastră era scris acest lucru. Totodată, această deviză poate fi văzută și în camerele din Castelul Peleş, dar și în toate însemnele Casei Regale.

Familia Regală a României a fost întemeiată de Carol de Hohenzollern-Sigmaringen, care a devenit la 10 mai 1866 domnitorul Principatelor Unite ale Moldovei și Valahiei, iar în 1881, după dobândirea independenței statale, primul rege al României, schimbare consacrată prin amendarea constituției. Țara a devenit „Republică Populară” la 30 decembrie 1947, în urma unei lovitură de stat comuniste în cursul căreia Regele Mihai I a fost forțat să semneze un act de abdicare și apoi să părăsească țara împreună cu restul familiei sale.

Decorația *Nihil sine Deo*

Decorația regală „Nihil Sine Deo” a fost instituită la 30 decembrie 2009, prin ordinul Regelui Mihai I, Suveranul Casei Regale a României de atunci. Regulamentul său a fost modificat la 30 decembrie 2017, prin decret al Majestății Sale Margareta, Custodele Coroanei Române. Decorația regală este lucrată în bronz suflat cu aur și în email alb. Ea este formată dintr-un oval cu lungimea de 45 mm și are în partea de sus coroana regală. Pe avers se află efigia istorică a Regelui Carol I.

Alături de Medalia „Regele Mihai I pentru Loialitate” și de Crucea Casei Regale a României, Decorația regală „Nihil Sine Deo” este o distincție ce se acordă prin decizia Suveranului Casei Regale a României.

Decorația regală se poate acorda unui număr de maximum 200 de personalități în viață, cetățeni români și străini. În numărul de 200 se includ și instituțiile sau organizațiile distinse. „Decorația regală „Nihil Sine Deo” poate fi acordată personalităților marcante din domeniul social, științific, educațional, cultural, spiritual, economic, politic și militar care au ajuns la un respectabil număr de ani în profesie sau au realizat o performanță de înalt nivel, au avut o inițiativă ieșită din comun, au dat dovadă de generozitate și spirit de răspundere, au folosit puterea exemplului personal pentru a îmbogăți prezentul românesc. Decorația poate fi acordată ambasadorilor sau foștilor ambasadori români sau străini care au adus un aport incontestabil relațiilor României cu lumea. Decorația se poate acorda unor instituții sau organizații, dacă activitatea lor este în mod unitar circumscrisă criteriilor de mai sus” – spun reprezentanții Casei Regale.

Cine a primit decorația *Nihil sine Deo*

Printre cei care au primit această distincție se numără Ana Blandiana, Iolanda Balaș Soter, academicianul Dinu C. Giurescu, academicianul Solomon Marcus, Ilie Năstase, Mihai Șora, Alțea Sa Regală Principesa Elena a României, Mugur Isărescu, Raed Arafat, Ivan Patzaichin, Gheorghe Hagi, Radu Beligan și alții, dar și multe instituții cum ar fi Universitatea de Medicină și Farmacie din Iași, Universitatea Națională de Apărare Carol I din București, Universitatea Babeș Bolyai din Cluj.

Red.

10 Mai

Avenit din munți un vultur
Și ne-a zis: – „Români
Eroi,
Știu un prinț viteaz și
tânăr
Ce-ar veni cu drag la voi.
Dacă-l vreți vi-l dau ca
Vodă”.

Noi cu toții: – „Să ni-l dai”.
Și ne-a dat pe Vodă CAROL,
Într-o zi de 10 Mai.

Și-a venit vulturul iară,
Și ne-a zis: – „Popor Român,
Ești viteaz, de ce mai suferi
Jugul unui neam păgân?
Fă-te liber, dezrobește-ți
Mândra țară care-o ai”.
Și noi liberi ne făcurăm
Într-o zi de 10 Mai.

Vulturul venit-a iarăși
Și ne-a spus: „Popor Român,
Ați luptat cumplit la Plevna
Duși în foc de-al vostru Domn.
Vrednic e să-l faceți Rege,
Într-o țară ca în rai”.
Și noi rege îl făcurăm
Tot în zi de 10 Mai.

Zece Mai ne-a fi de-a pururi
Sfântă zi, căci ea ne-a dat
Domn puternic țării noastre
Libertate și Regat.
Ridicați cu toții glasul
De prin șesuri, de prin plai,
Să trăiască România
Ura! pentru 10 Mai!

Vasile ALECSANDRI

ĂPOSTOLUL – revistă a cadrelor didactice din județul Neamț, serie nouă, apare prin colaborarea Sindicatului Învățământ Neamț, Asociației Învățătorilor din județul Neamț (martie 1999) și Federației Sindicale a Educației și Științei din Republica Moldova (aprilie 2019)

FONDATORI ● noiembrie, 1934: C. Luchian, V. Gaboreanu, V. Scripcaru, M. Stamate, I. Rafail, M. Avădanei

● **martie, 1999:** Florin Florescu, Ștefan Corneanu, Gheorghe Amaicea, Dumitrița Vasilca.

CONSILIUL DE ADMINISTRATIE: Ionel HOCIUNG – Președinte SLLICS Neamț, Gabriel PLOSCĂ – director general, Iosif COVASAN – director economic, Liviu Constantin RUSU, Gabriela GRIGORE.

CONSILIUL DE REDACTIE: *Mircea ZAHARIA* – redactor-șef (zahariamircea@gmail.com), *Gianina BURUIANĂ* – redactor-șef adjunct (gianina_buruiana@yahoo.com), *Angelina BEGU* – redactor-șef adjunct (Chișinău) (angelinabegu@gmail.com), *Violeta MOȘU*, *Mihai FLOROAIA*, *Ramona-Mihaela ROȘU*, *Elena-Roxana IRINA* (CCD Neamț), *Luminița FELEA* – secretară, *Dorian RADU* – DTP, *Dorin DAVIDEANU* – editor online.

ISSN - 1582-3121

Redacția
și administrația:
str. Petru Rareș nr. 24,
Piatra-Neamț.
Tel/fax:
0233.22.53.32

revista.apostolul@yahoo.com
slineamt@yahoo.com